

T.C. TİCARET
BAKANLIĞI

EKONOMİK GÖRÜNÜM

Temmuz 2022

Son Güncelleme Tarihi: 08.08.2022

Not: Sunumda yer verilen veri, görüş ve değerlendirmeler, hiçbir kişi, kurum veya kuruluşa herhangi bir taahhüt içermemekte olup sadece bilgi amaçlıdır.

A- MAKROEKONOMİK GELİŞMELER.....	3
B- MAKROEKONOMİK GÖRÜNÜM.....	21
C- DIŞ TİCARETTE GELİŞMELER	28
1) MAL TİCARETİ.....	29
2) ULUSLARARASI HİZMET TİCARETİ.....	41
D- YATIRIM ORTAMI	52
E- SERBEST BÖLGELER.....	58
F- İKİLİ, BÖLGESEL, ÇOKLU ve ÇOK TARAFLI TİCARET	64

T.C. TİCARET
BAKANLIĞI

A-MAKROEKONOMİK GELİŞMELER

Temel Ekonomik Göstergeler

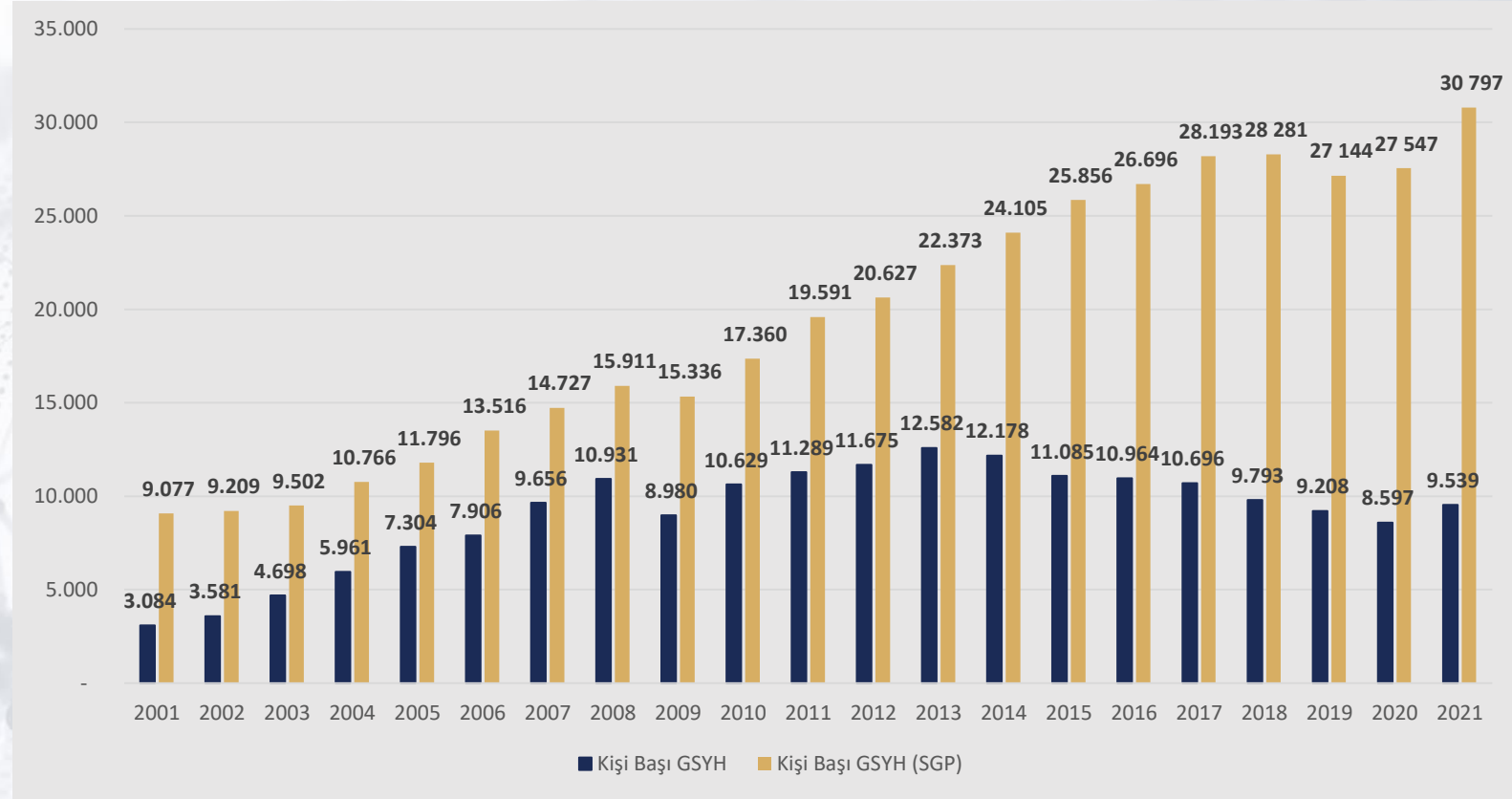
	2000	2010	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
GSYH ARTIŞI, 2009 Fiyatlarıyla, %	6,9	8,4	6,1	3,3	7,5	3,0	0,9	1,8	11,0
GSYH, Cari Fiyatlarla, Milyar TL	171	1.168	2.351	2.627	3.134	3.759	4.318	5.047	7209
GSYH, Cari Fiyatlarla, Milyar \$	273	777,5	867	869	859	797	760,4	716,9	802,7
NÜFUS, Bin Kişi	64.729	73.723	78.741	79.815	80.810	82.003	83.155	83.614	84.680
KİŞİ BAŞINA GSYH, Cari Fiyatlarla, \$	4.249	10.629	11.085	10.964	10.696	9.793	9.208	8.597	9.539
İHRACAT (GTS, F.O.B.), Milyon \$	-	-	151	149,2	164,5	177,2	180,8	169,6	225,3
İHRACAT(GTS)/GSYH,%	-	-	17,4	17,2	19,1	22,2	23,8	23,7	28,1
İTHALAT (GTS, C.I.F.), Milyon \$	-	-	213,6	202,2	238,7	231,2	210,3	219,5	271,4
İTHALAT(GTS)/GSYH, %	-	-	24,6	23,3	27,8	29,0	27,7	30,6	33,8
İHRACATIN İTHALATI KARŞILAMA ORANI (% GTS)	-	-	70,7	73,8	68,9	76,6	86	77,3	83
SEYAHAT GELİRLERİ, Milyar \$	7,6	22,6	26,6	18,7	22,5	25,2	29,8	10,2	20,8
DOĞRUDAN YABANCI YATIRIMLAR (GİRİŞ), Milyar \$	1	9,1	19,3	13,8	11	12,5	9,6	7,8	14,1
CARİ İŞLEMLER DENGESİ/GSYH, %	-3,6	-5,7	-3,2	-3,1	-4,8	-2,7	0,7	-5,0	-1,9
İŞGÜCÜNE KATILMA ORANI, %		46,5	51,3	52	52,8	53,2	53	49,3	51,4
İŞSİZLİK ORANI, %		11,1	10,3	10,9	10,9	11	13,7	13,2	12,0
İSTİHDAM ORANI, %		41,3	46	46,3	47,1	47,4	45,7	42,8	45,2
TÜFE, (On iki aylık ortalamalara göre değişim) (%)		8,6	7,7	7,8	11,1	16,3	15,2	12,28	19,6

Kaynak: TÜİK, TCMB

- Kişi başı Gayri Safi Yurt İçi Hasıla (GSYH), 2021 yılında, 2002 yılına göre yaklaşık 2,6 katına çıkarak 3.608 dolardan 9.539 dolara yükselmiştir.
- Satın Alma Gücü Paritesi (SGP) geçici verilere göre, 2021'de kişi başı GSYH, 30.797 dolar olmuştur.

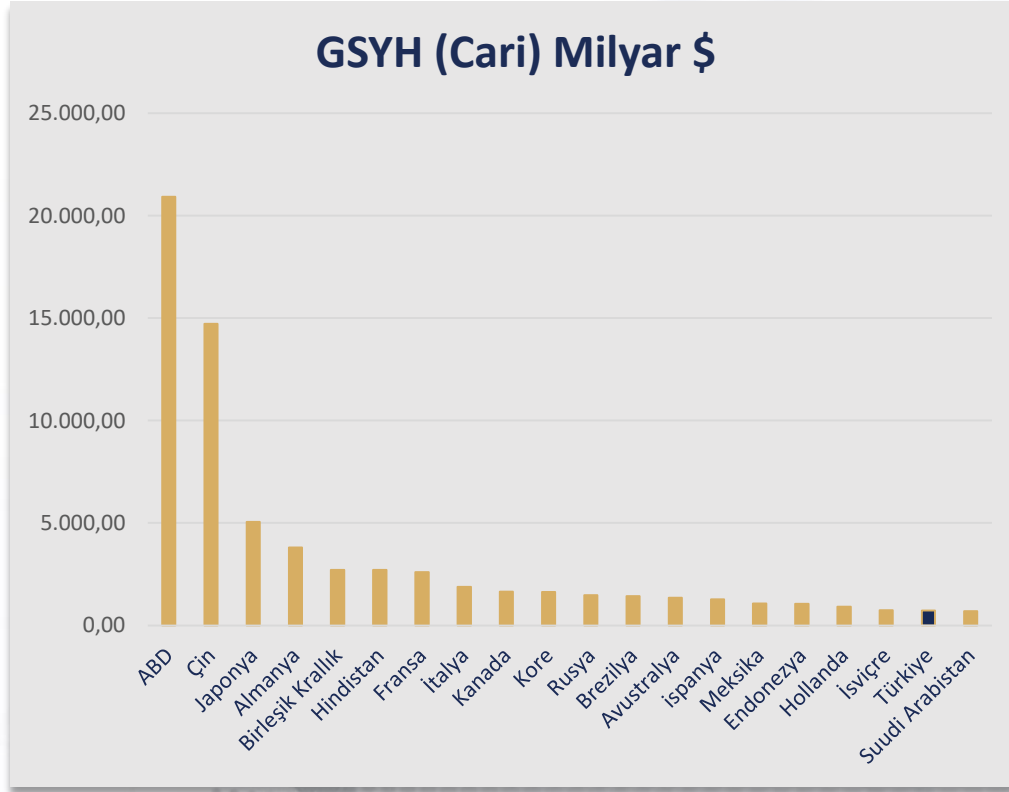
Kişi Başına Düşen GSYH, ABD Doları

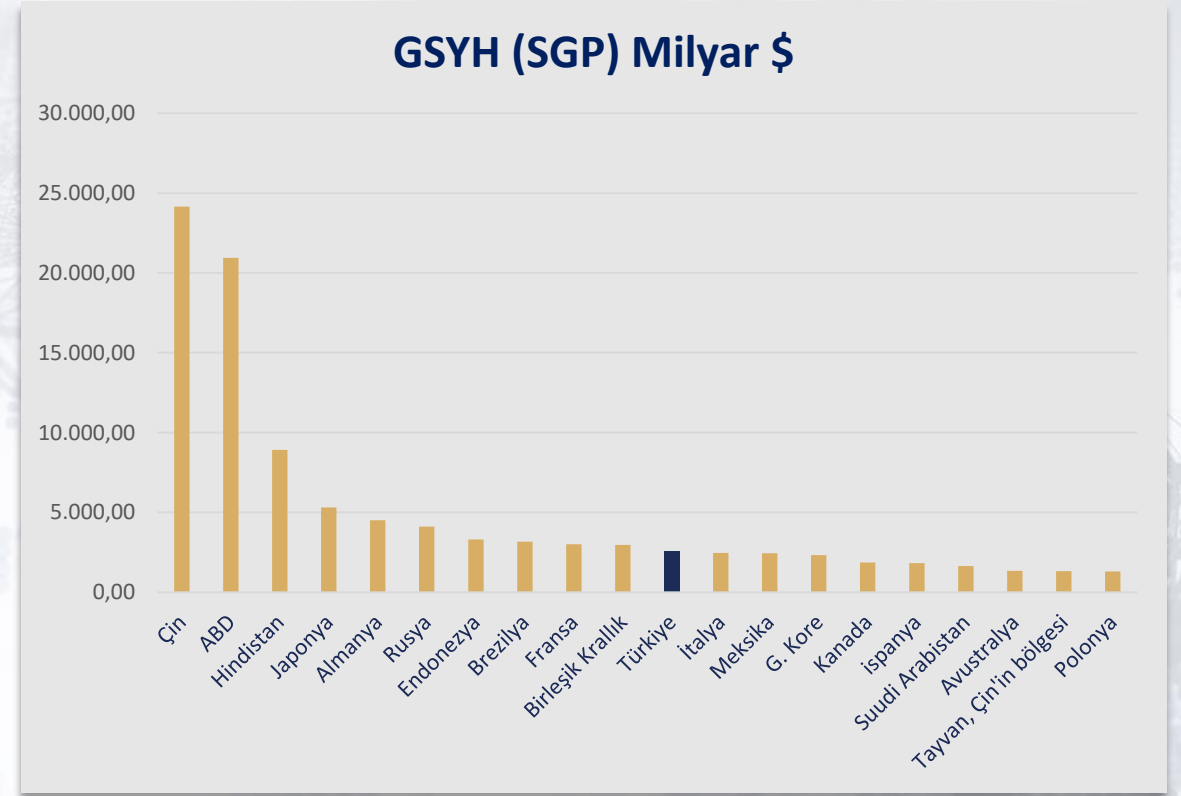
Kaynak: TÜİK

Dünya'nın En Büyük 20 Ekonomisi (Cari ve Satın Alma Gücü Paritesine (SGP) Göre GSYH)

Kaynak: IMF

Kaynak: IMF

- 2020 yılı itibarıyla satın alma gücü paritesine (SGP) göre GSYH sıralamasında Türkiye, Dünya'nın 11. Avrupa'nın 4. büyük ekonomisidir. www.ticaret.gov.tr

- Türkiye ekonomisi 2021 yılında %11,0 oranında büyümüştür.

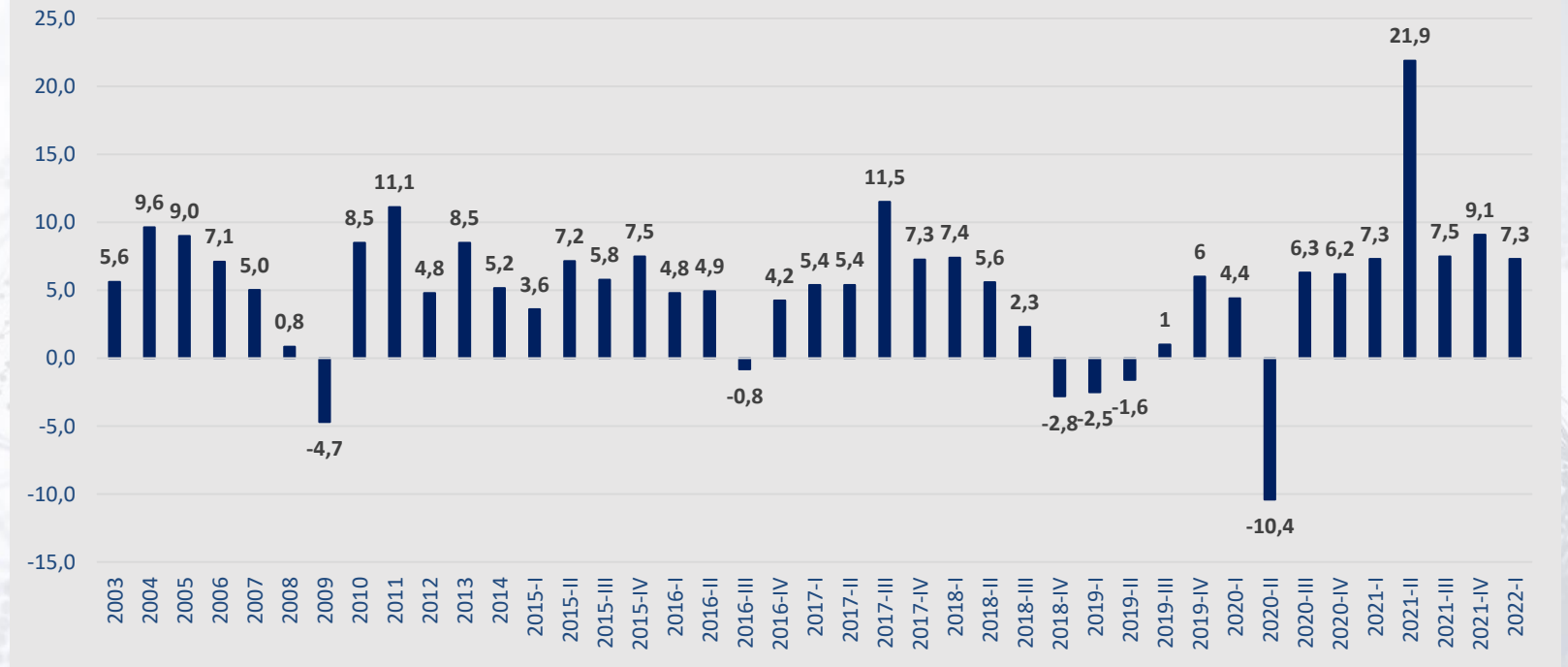
Başlıca Bölgeler ve Ülkeler İtibarıyla GSYH Değişimleri (%) (2021)

Dönemler İtibarıyla GSYH Büyüme Oranları (%)

- Türkiye ekonomisi 2022 yılının birinci çeyreğinde geçen yılın aynı dönemine göre %7,3 oranında büyümüştür. Böylece 2021 yılında bir önceki yıla göre %11,0 büyümüştür.
- 2003-2021 döneminde ise Türkiye ekonomisinde yıllık ortalama %5,5 oranında büyüme kaydedilmiştir.

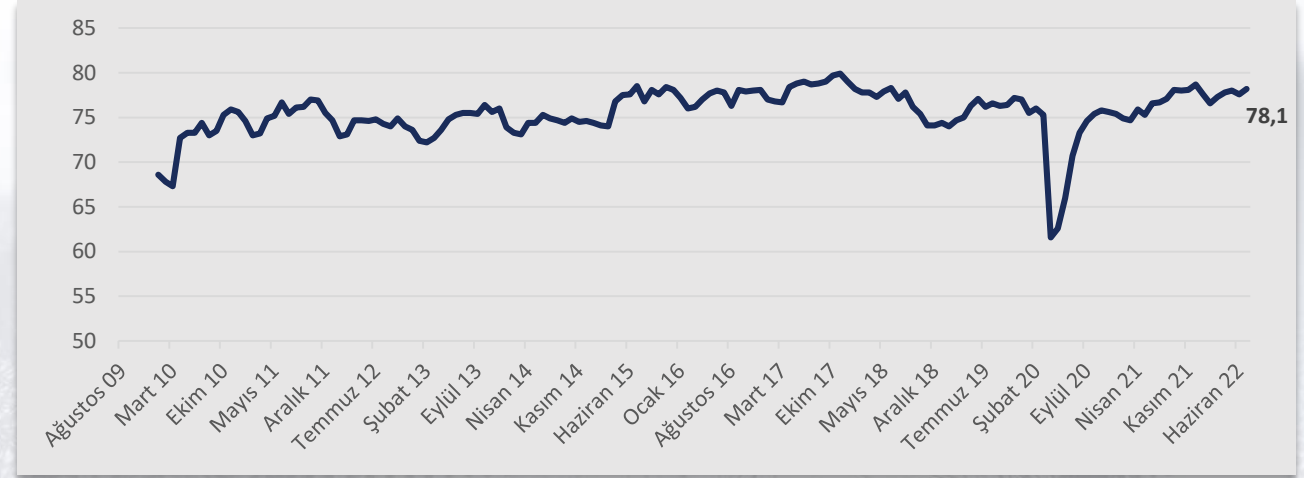
Yıllık Artışlar

- 2022 yılı Temmuz ayında, İmalat Sanayi Kapasite Kullanım Oranı; yıllık bazda 1,0 puan artış, aylık bazda ise 0,6 puan artışla %78,1 seviyesinde gerçekleşmiştir.

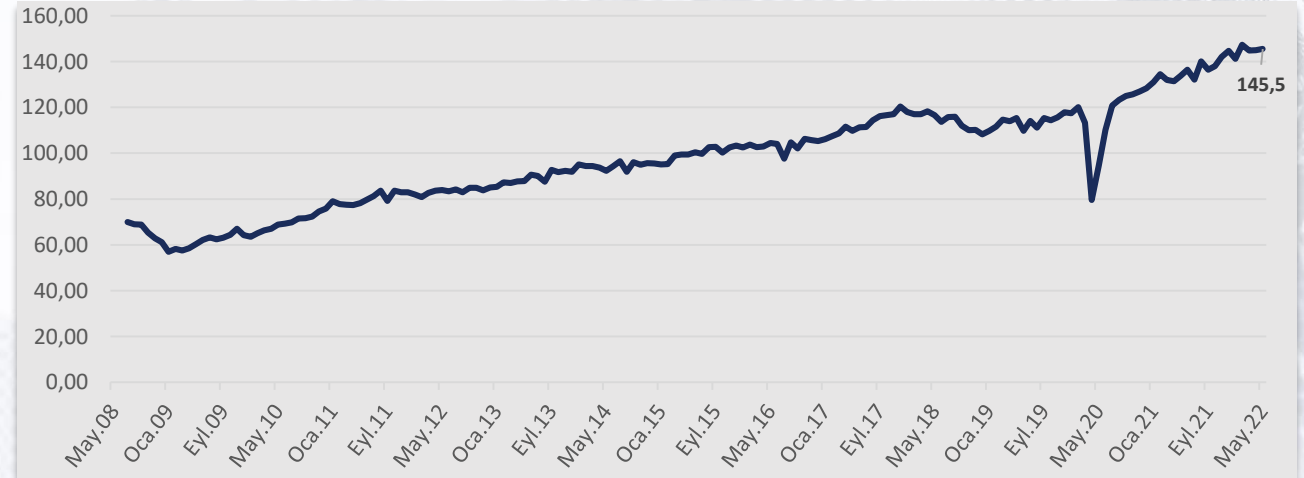
- Mevsim ve takvim etkisinden arındırılmış sanayi üretimi endeksi bir önceki aya göre %0,5 oranında artarken, takvim etkisinden arındırılmış sanayi üretim endeksinde ise bir önceki yılın aynı ayına göre %9,1 oranında artış gerçekleşmiştir.

İmalat Sanayi Kapasite Kullanım Oranı (%)

Kaynak: TCMB

Sanayi Üretim Endeksi*

Kaynak: TÜİK

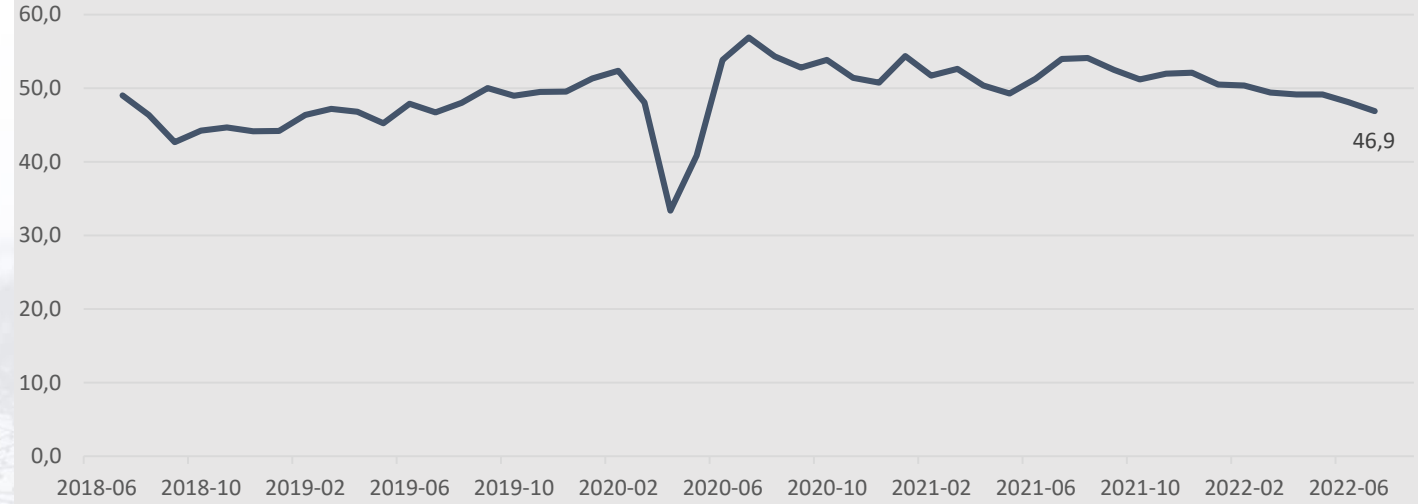
*Mevsim ve Takvim Etkilerinden Arındırılmış Endeks (2015=100)

T.C. TİCARET
BAKANLIĞI

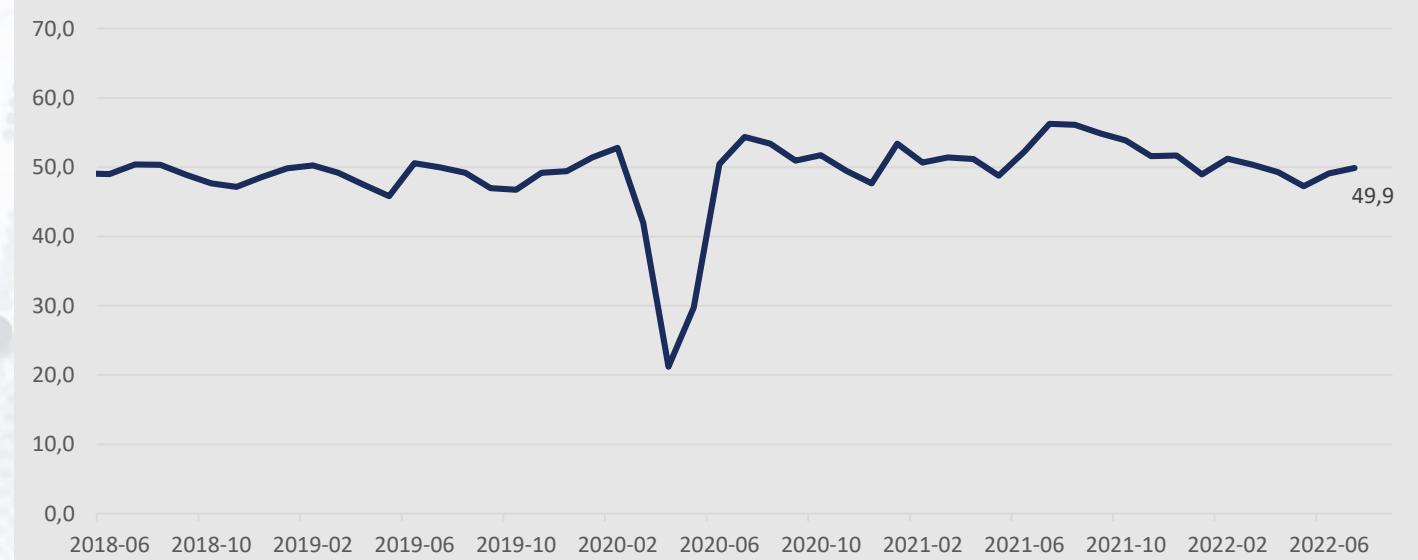
MAKROEKONOMİK GELİŞMELER

Satın Alma Yöneticileri Endeksi (PMI)

➤ PMI, 2022 yılı Temmuz ayında 46,9 olarak gerçekleşmiştir.

Yeni İhracat Siparişleri Endeksi

➤ Yeni ihracat siparişleri endeksi Temmuz ayında 49,9 olarak gerçekleşmiştir.

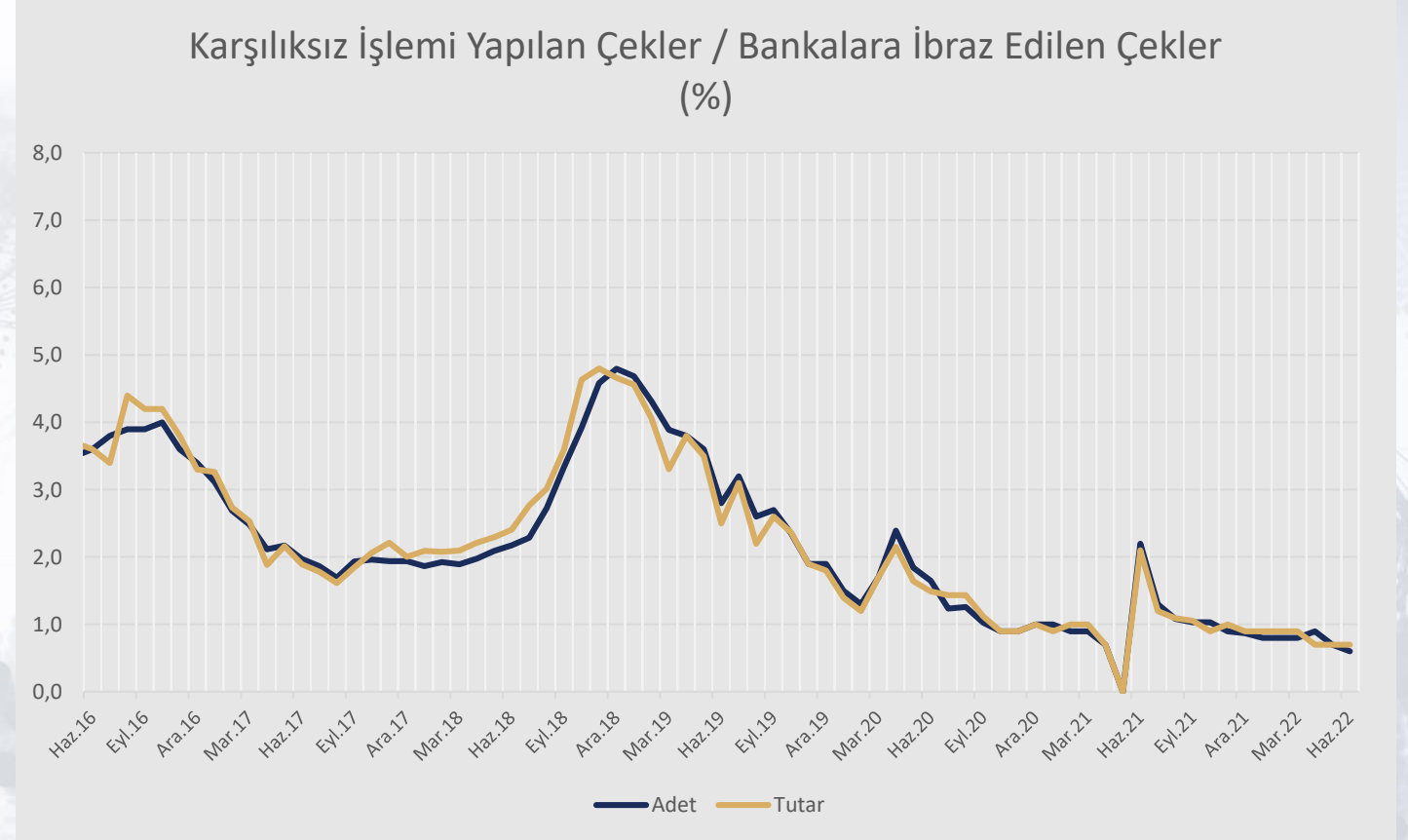
Kaynak: Markit Economics

* Endeks değerinin 50'nin üzerinde olması artışı, altında olması düşüşü göstermektedir.

Karşılıksız Çek Oranları

- 2022 yılı Haziran ayında bir önceki aya göre “karşılıksız” işlemi yapılan çek adedinin bankalara ibraz edilen çekler içerisindeki oranında azalış yaşanırken “karşılıksız” işlemi yapılan çeklerin tutar olarak toplam içerisindeki oranında değişiklik yaşanmamıştır.

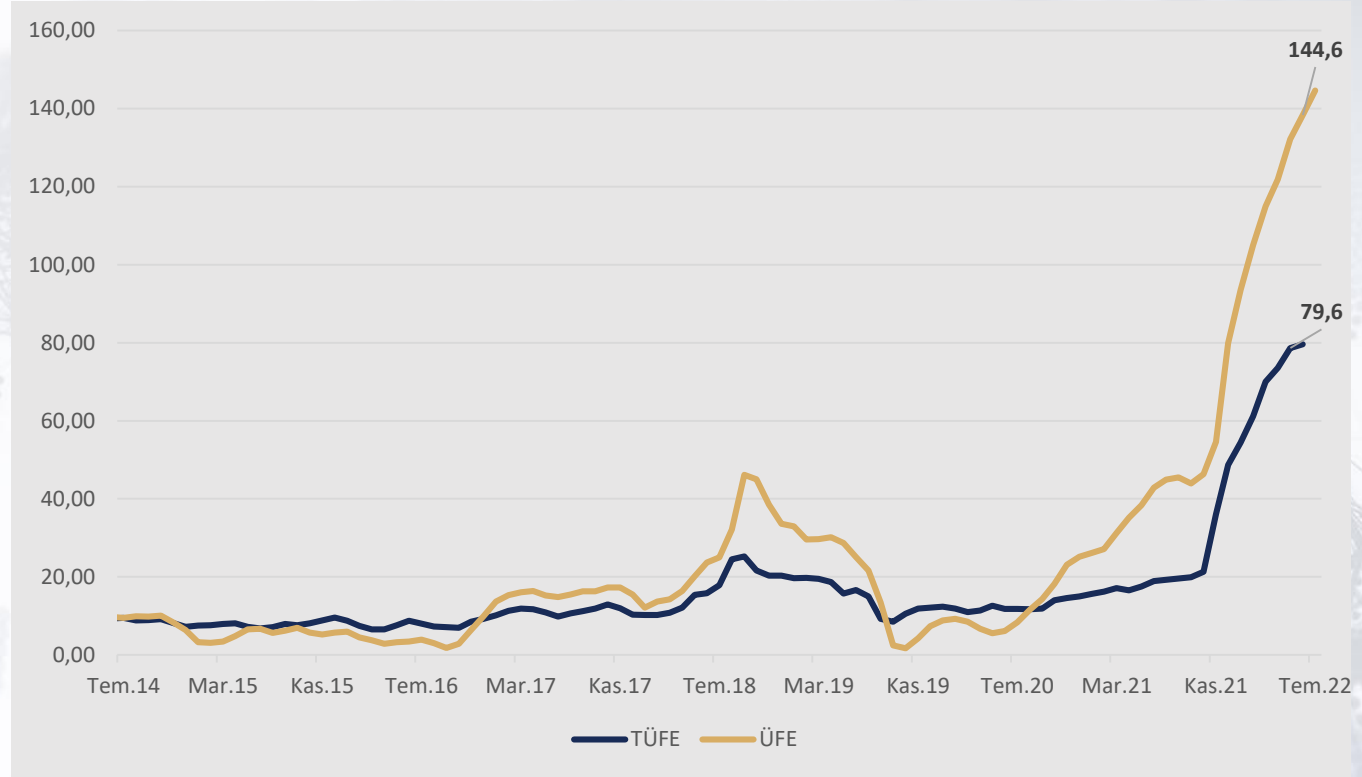

Kaynak: Türkiye Bankalar Birliği

- 2022 yılı Temmuz ayında, bir önceki yılın aynı ayına göre, TÜFE'de %79,6 oranında, Yİ-ÜFE'de ise %144,6 oranında artış gerçekleşmiştir.

Enflasyondaki Gelişmeler*

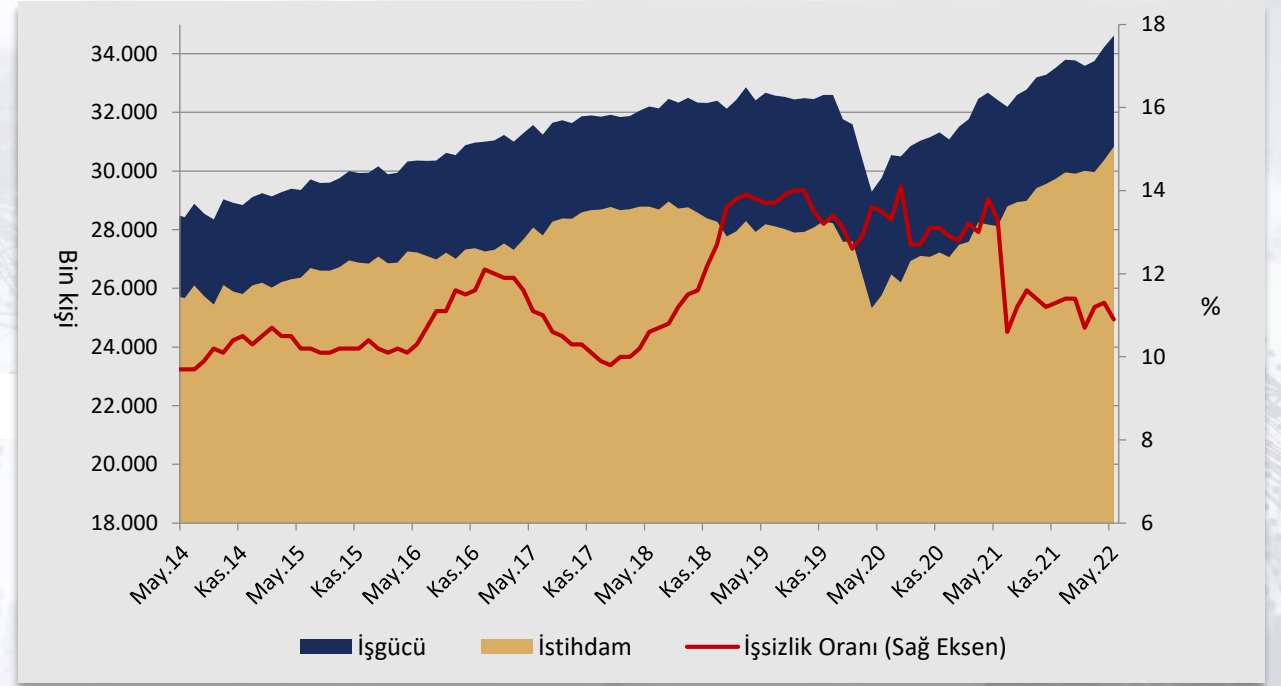
Kaynak: TÜİK

*Endeks (2003=100)

İşgücü Piyasasındaki Gelişmeler

- Mevsim etkilerinden arındırılmış işsizlik oranı 2022 Mayıs ayında bir önceki aya göre 0,3 puanlık azalış ile %10,9 seviyesinde gerçekleşmiştir.
- Mevsimsellikten arındırılmış işsizlik oranı ABD’de %3,6 (Haziran), AB(27)’de %6,1 (Mayıs), Avro Bölgesi’nde %6,6 (Mayıs), Almanya’da %2,8 (Mayıs), Fransa’da %7,2 (Mayıs) ve İtalya’da %8,1 (Mayıs) düzeyinde bulunmaktadır.

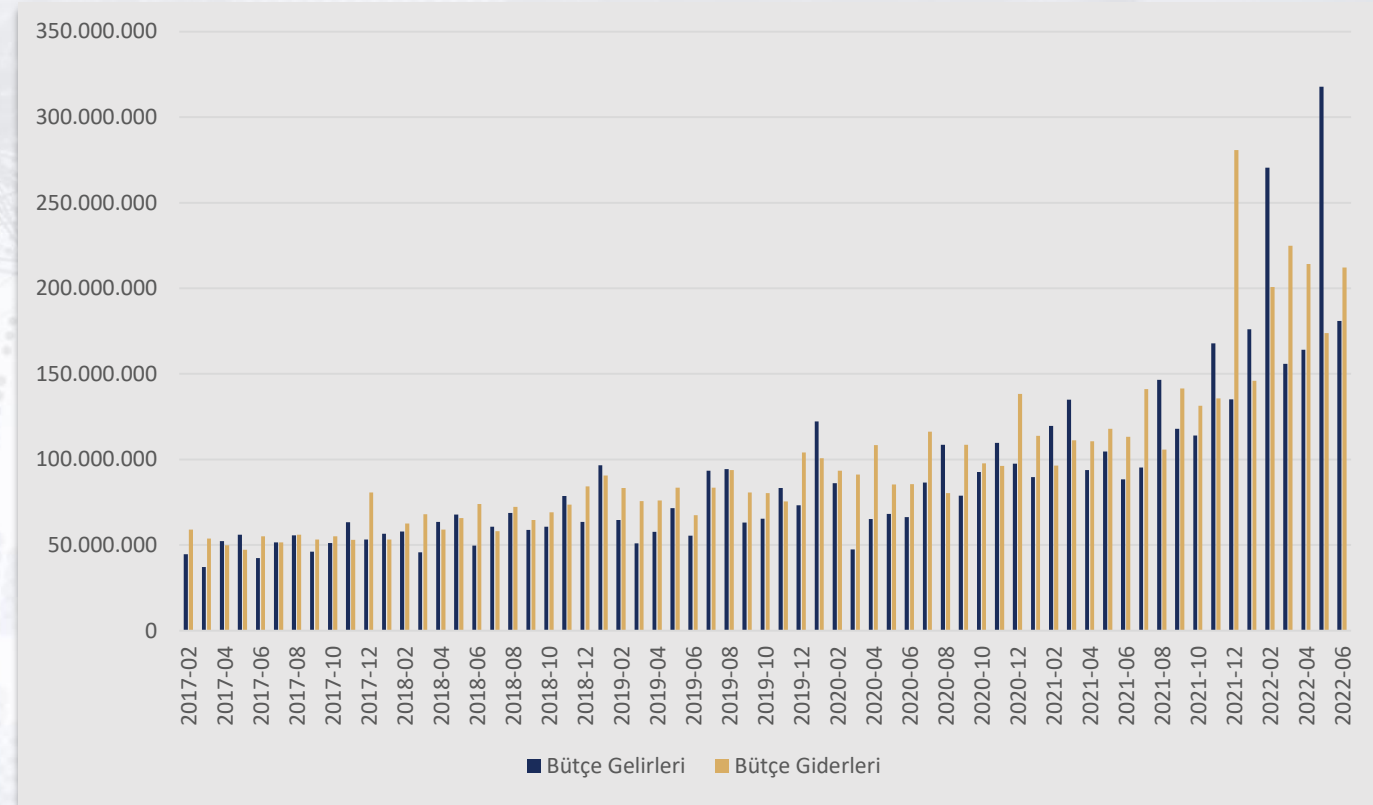
Kaynak: TÜİK

Not: Mevsimsel Düzeltilmiş Veriler

- 2022 yılı Haziran ayında merkezi yönetim bütçe giderleri 212,1 milyar TL, bütçe gelirleri 181 milyar TL ve bütçe fazlası 31,1 milyar TL olarak gerçekleşmiştir

Merkezi Yönetim Bütçe Gerçekleşmeleri

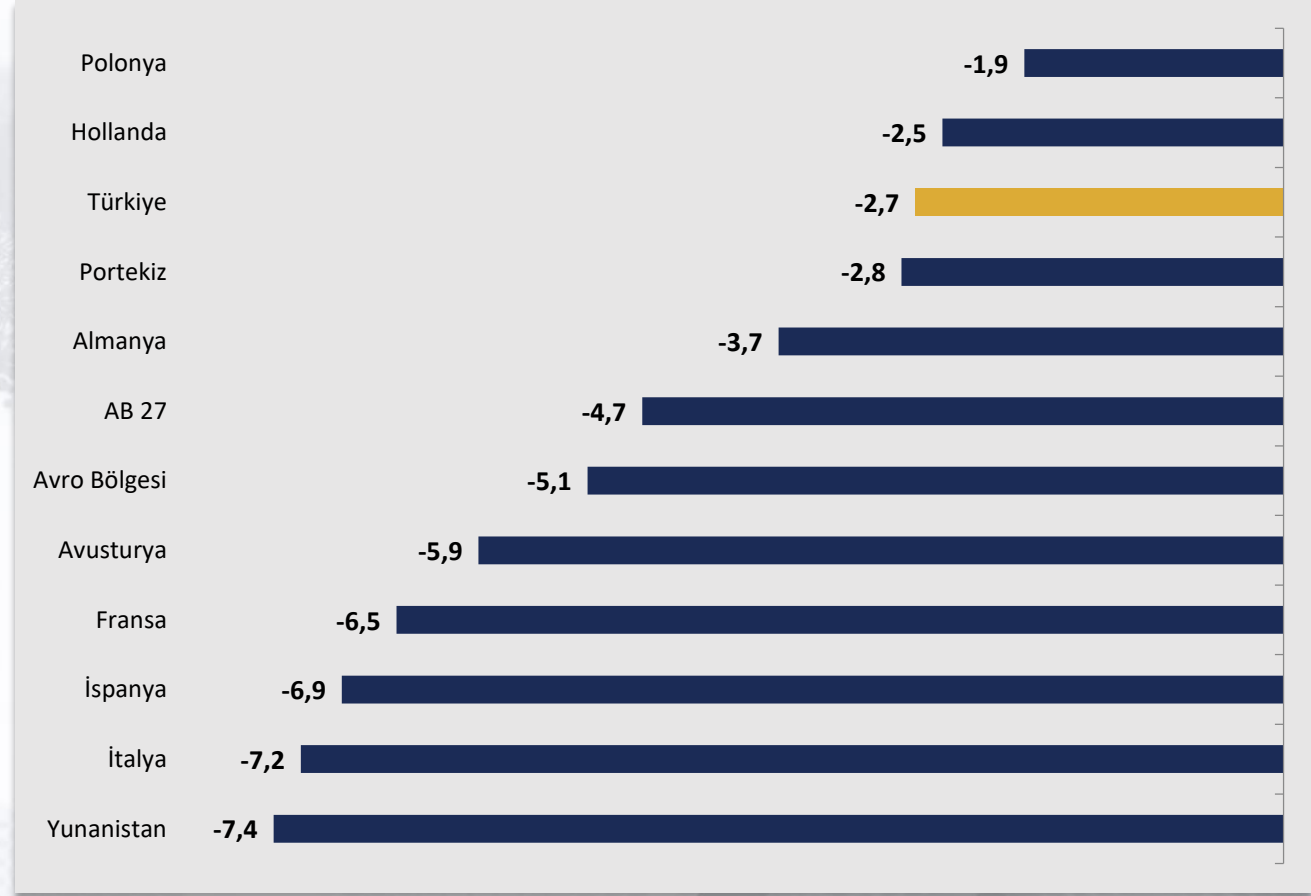

Kaynak: T.C. Hazine ve Maliye Bakanlığı

- Türkiye'nin Merkezi Yönetim Bütçe Açığının GSYH'ye oranı 2021 yılında **-%2,7** ile AB ülkeleri ortalamasının altında gerçekleşmiştir.

Merkezi Yönetim Bütçe Açığı / GSYH (%), 2021

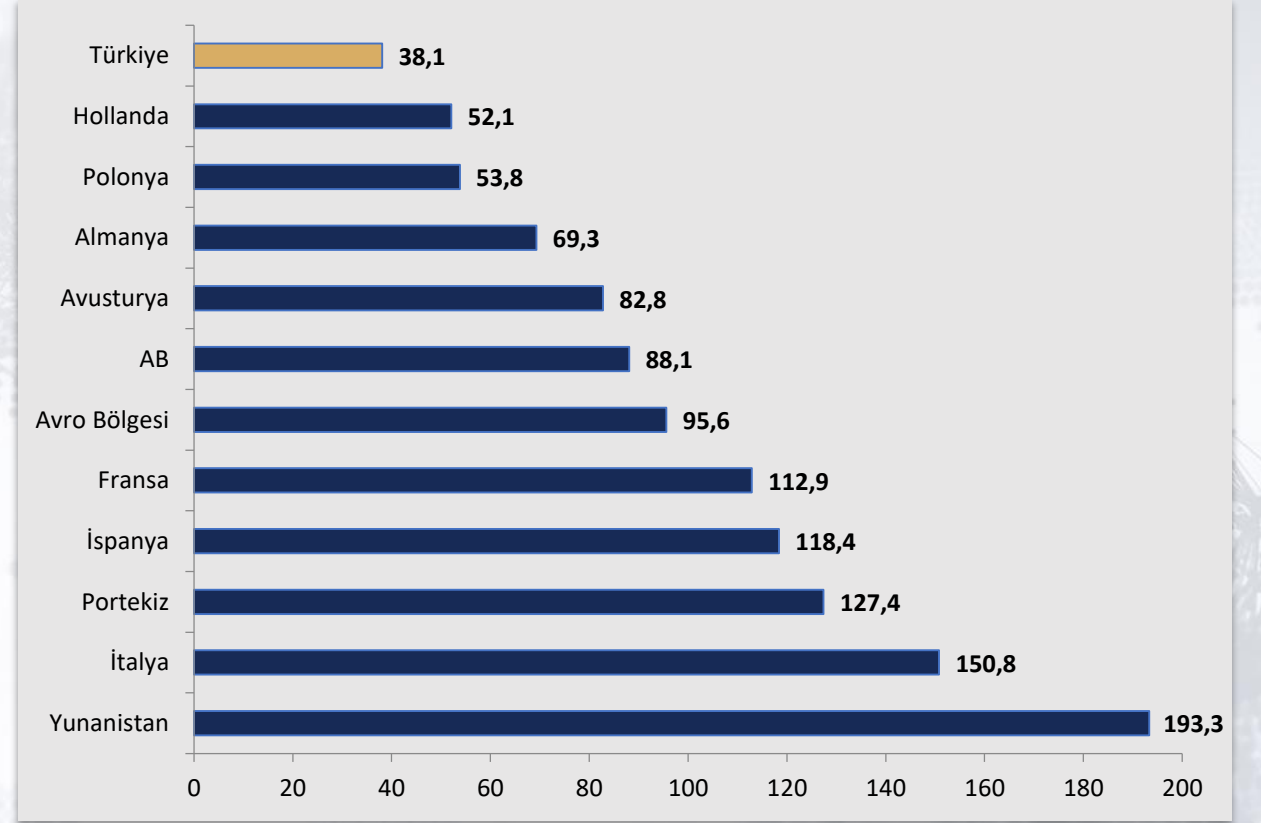

Kaynak: T.C. Hazine ve Maliye Bakanlığı, Eurostat.

- Türkiye'nin AB tanımlı Genel Devlet Borç Stokunun GSYH'ya oranı 2021 yılında, Maastricht kriteri olan %60'ın oldukça altında, %38,1 olarak gerçekleşmiştir.

AB Tanımlı Genel Devlet Borç Stoku / GSYH (%), 2021

Kaynak: T.C. Hazine ve Maliye Bakanlığı, Eurostat.

- 2022 yılı Mayıs ayında cari işlemler açığı, bir önceki yılın Mayıs ayına göre %95 oranında artarak 6.468 milyon ABD doları olarak gerçekleşmiştir.

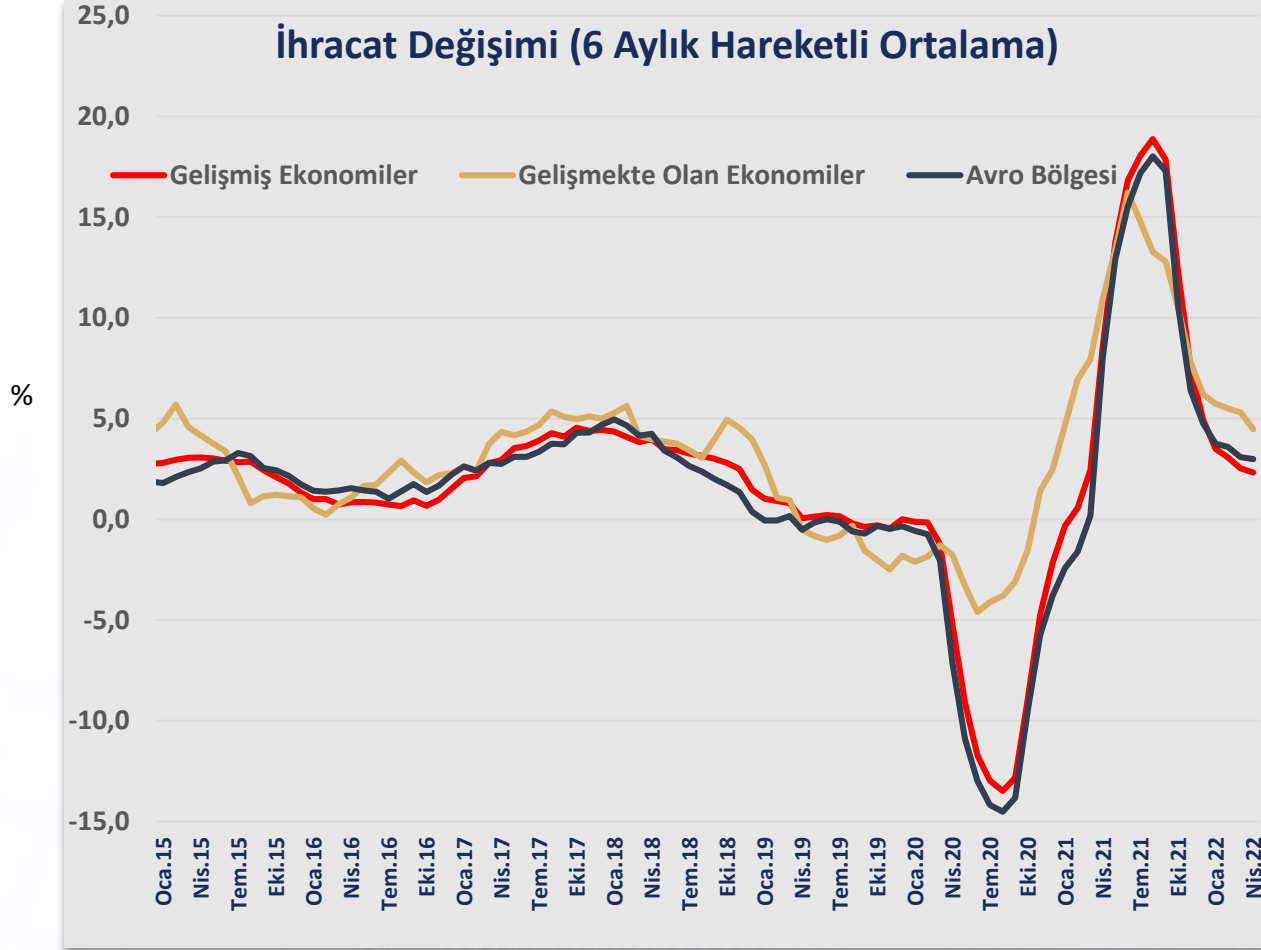
Ödemeler Dengesi

Milyon Dolar	Mayıs			Ocak-Mayıs		
	2021	2022	Değişim (%)	2021	2022	Değişim (%)
I- CARİ İŞLEMLER HESABI	-3.317	-6.468	95,0	-12.376	-28.122	127,2
A. DIŞ TİCARET DENGESİ	-3.054	-8.753	186,6	-11.787	-34.304	191,0
B. HİZMETLER DENGESİ	897	3.222	259,2	4.376	10.918	149,5
C. BİRİNCİL GELİR DENGESİ	-1.330	-913	-31,4	-5.639	-4.476	-20,6
D. İKİNCİL GELİR DENGESİ	170	-24	-114,1	674	-260	-138,6
II- SERMAYE HESABI	4	-8	-300,0	-18	-14	-22,2
III- FİNANS HESAPLARI	-3.265	-3.610	10,6	-8.743	-14.798	69,3
Doğrudan Yatırımlar	-329	-959	191,5	-1.803	-1.978	9,7
Net Varlık Edinimi	315	221	-29,8	1.633	1.756	7,5
Net Yükümlülük Oluşumu	644	1.180	83,2	3.436	3.734	8,7
Sermaye	267	522	95,5	1.524	1.369	-10,2
Yatırım	267	553	107,1	1.605	1.862	16,0
Tasfiye	0	31	-	81	493	508,6
Diğer Sermaye (Net)	180	1	-99,4	145	24	-83,4
Gayrimenkul (Net)	197	657	233,5	1.767	2.341	32,5
Portföy Yatırımları	-292	4.325	-1.581,2	1.080	9.770	804,6
Diğer Yatırımlar	-3.925	-1.037	-73,6	-6.444	-12.202	89,4
Rezerv Varlıklar	1.281	-5.939	-563,6	-1.576	-10.388	559,1
IV- NET HATA NOKSAN	48	2.866	5.870,8	3.651	13.338	265,3

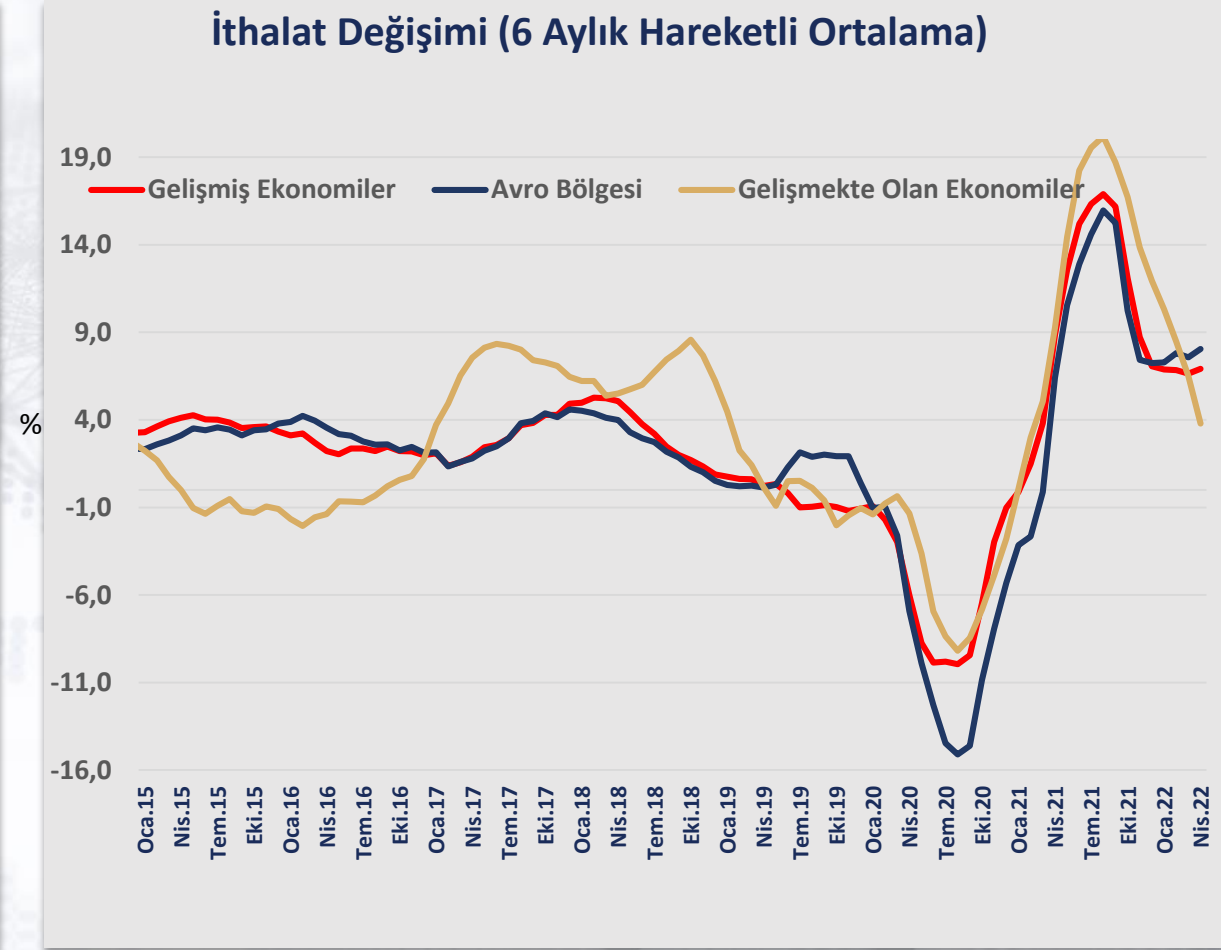

Küresel Ticaret Endekslerindeki Gelişmeler *

İhracat Değişimi (6 Aylık Hareketli Ortalama)

İthalat Değişimi (6 Aylık Hareketli Ortalama)

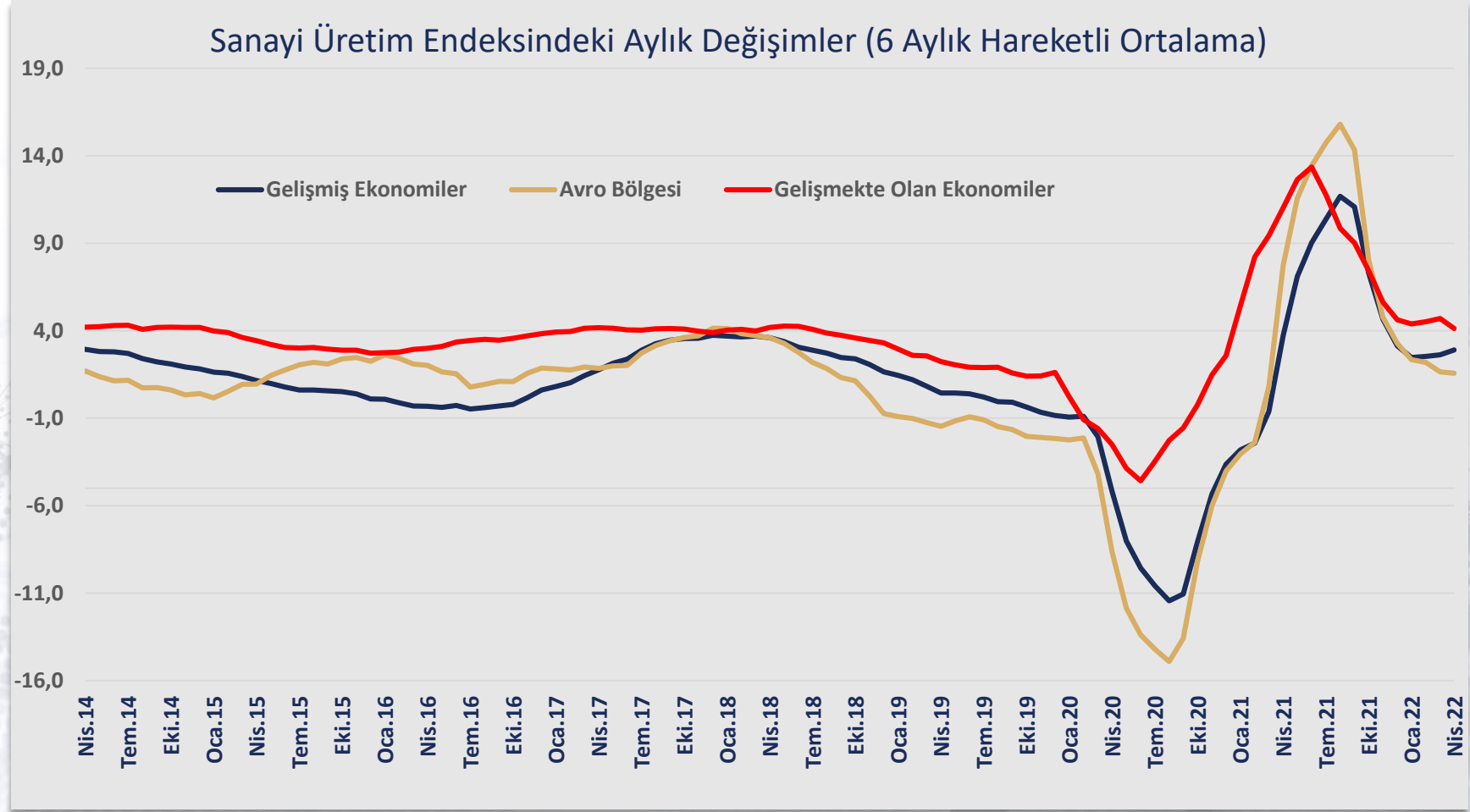
Kaynak: Hollanda Ekonomik Politika Analizi Bürosu (CPB)

* Ticaret Endeksi (2010=100), mevsimsel arındırılmış veriler kullanılmakta ve artışlar yıllık olarak hesaplanmaktadır.

- 2022 yılı Nisan ayı itibarıyla dünya sanayi üretim hızındaki yavaşlama eğiliminin sona erdiği görülmektedir.

Küresel Sanayi Üretim Endekslerindeki Gelişmeler*

Kaynak: Hollanda Ekonomik Politika Analiz Bürosu(CPB)

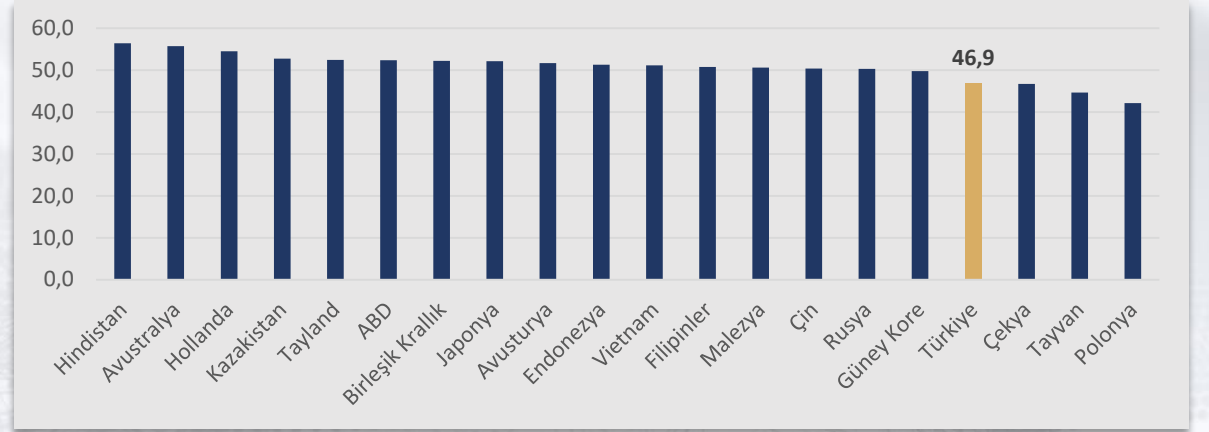
*Sanayi Üretim Endeksi, Yüzde Değişim (2010=100), mevsimsel arındırılmış veriler kullanılmakta ve artışlar yıllık olarak hesaplanmaktadır.

2022 Temmuz ayında Türkiye'nin PMI Endeksi 46,9 ile eşik değerinin altında gerçekleşmiştir.

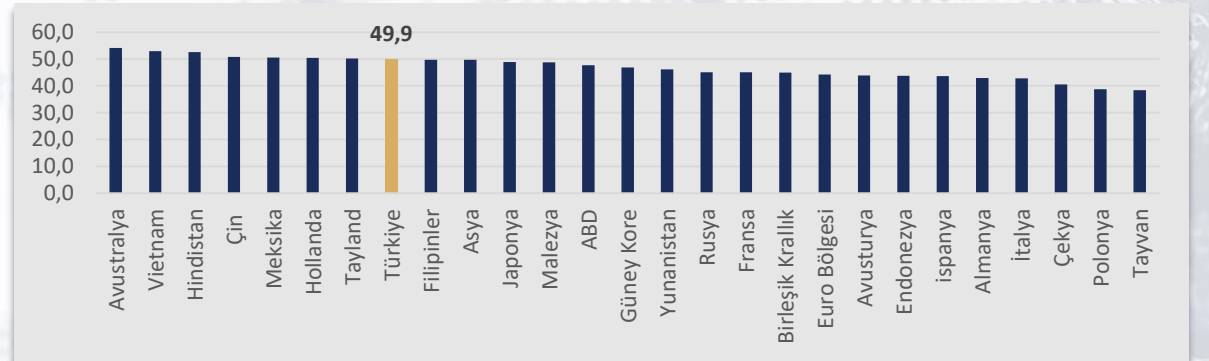
2022 Temmuz ayında Türkiye'nin Yeni İhracat Siparişleri Endeksi 49,9 ile eşik değerinin altında gerçekleşmiştir.

İmalat Sanayi Satın Alma Yöneticileri Endeksi* (PMI), Temmuz 2022

Kaynak: IHS Markit

Yeni İhracat Siparişleri Endeksi*, Temmuz 2022

Kaynak: IHS Markit

T.C. TİCARET
BAKANLIĞI

B-MAKROEKONOMİK GÖRÜNÜM

2022-2024 Orta Vadeli Program Hedefleri

	2020	2021 (GT)	2022 (P)	2023 (P)	2024 (P)
GSYH (Milyar TL, Cari Fiyatlarla)	5.047	6.648	7.880	9.041	10.287
Kişi Başına Milli Gelir (\$)	8.597	9.489	9.947	10.703	11.465
GSYH Reel Büyümesi (%)	1,8	9,0	5,0	5,5	5,5
İşsizlik Oranı (%)	13,2	12,6	12,0	11,4	10,9
Seyahat Gelirleri (Milyar \$)	10,2	17,0	25,0	30,0	33,0
Cari İşlemler Dengesi (Milyar \$)	-37,3	-21,0	-18,6	-13,5	-10,0
Cari İşlemler Dengesi / GSYH (%)	-5,2	-2,6	-2,2	-1,5	-1,0

Kaynak: T.C. Hazine ve Maliye Bakanlığı

GT: Gerçekleşme Tahmini, P: Program

- **2022-2024 dönemini kapsayan Orta Vadeli Programda aşılama faaliyetlerinin hız kazanması ve sosyal hayat üzerindeki kısıtlamaların azaltılmasıyla salgın sonrası toparlanma sürecinde büyüme potansiyelinin artırılması, yüksek katma değerli üretimi önceleyen Türkiye ekonomisi için; nitelikli istihdam oluşturan, enflasyon ve cari açık yaratmayan, ağırlıklı olarak yurtiçi tasarruflar ve doğrudan yabancı yatırımlarla finanse edilen, verimli alanlara yönlendirilmiş yatırımlara ve ihracata dayalı, yeşil dönüşümü dikkate alan dengeli, istikrarlı ve kapsayıcı bir büyüme yapısının tesis edilmesi temel amaç olarak belirlenmiştir.**

Mal Ticareti Hedefleri (OVP)

	2020	2021 (GT)	2022 (P)	2023 (P)	2024 (P)
İhracat (Milyar \$) (GTS)	169,6	211,0	230,9	242,0	255,0
İthalat (Milyar \$) (GTS)	219,5	258,0	282,7	294,0	309,0
Dış Ticaret Dengesi (GTS, Milyar Dolar)	-49,9	-47,0	-51,8	-52,0	-54,0
Dış Ticaret Hacmi (GTS)/GSYH (%)	54,3	58,6	60,4	58,0	56,3
İhracat/İthalat (%)	77,3	81,8	81,7	82,3	82,5

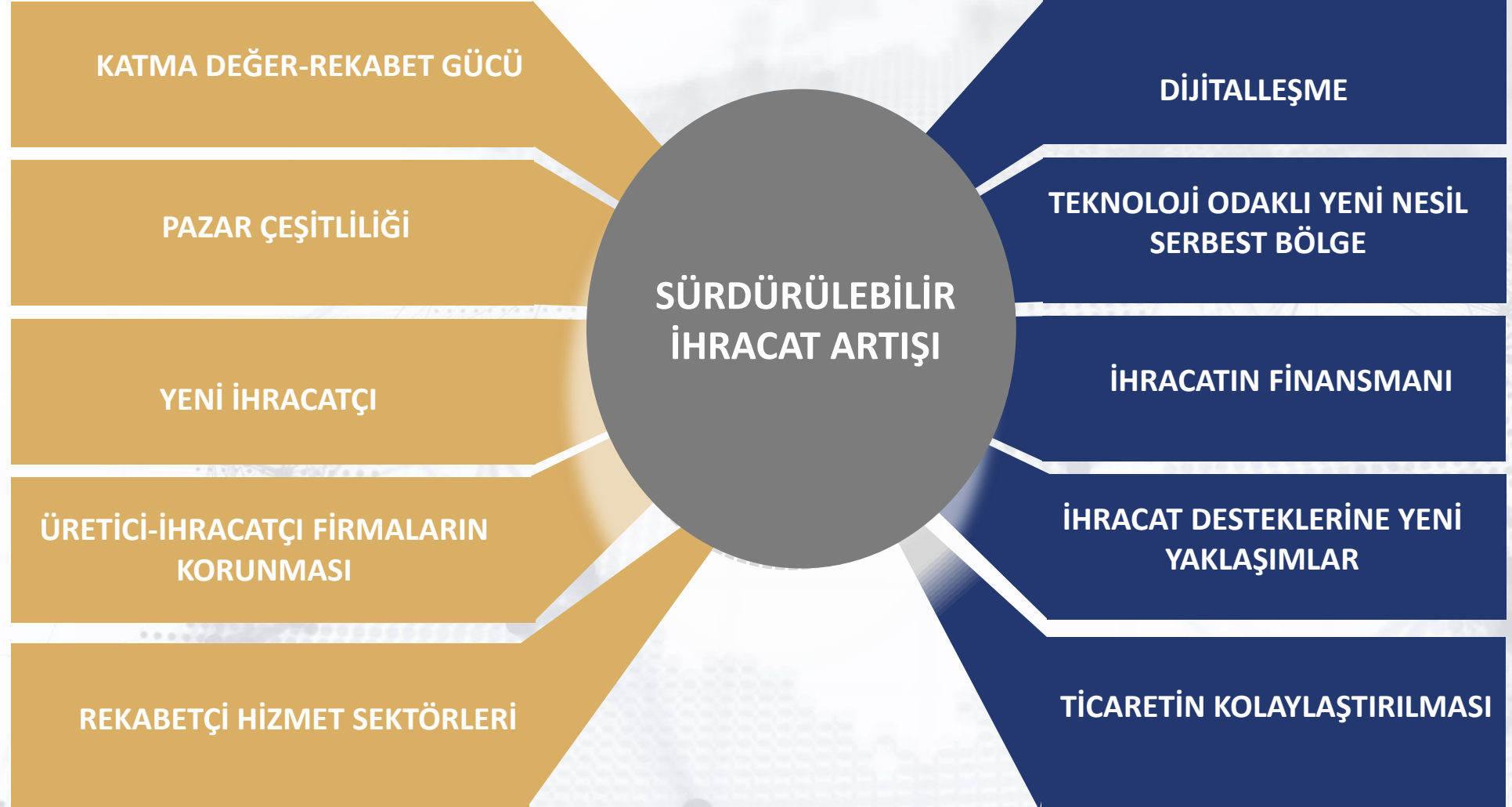
Kaynak: T.C. Hazine ve Maliye Bakanlığı

GT: Gerçekleşme Tahmini

P: Program

İhracat Ana Planı Hedefleri

İhracat Ana Planı Politika Araçları

Dijitalleşme ve Ticaret Kolaylıkları	Ticaret Diplomasisi ve Yeni İhracatçılar	Teknoloji Odaklı Yeni Nesil Serbest Bölgeler	İhracatın Finansmanı (Eximbank Ürünleri)
<ul style="list-style-type: none">➤ Dijital Gümrükler➤ İhracatçılar İçin Kullanıcı Dostu Dijital Uygulamalar➤ Ticaret Diplomasisi Araçları➤ Ticaret Politikası Önlemleri	<ul style="list-style-type: none">➤ Ticaret Müşavirleri Ağı➤ Türkiye Kadın Girişimci Ağı➤ Melek Yatırımcı Ağı➤ Dış Ticaret Alanında Mesleki Eğitim	<ul style="list-style-type: none">➤ Finansman Desteği➤ Enerji Desteği➤ Kira Desteği➤ İstihdam Desteği	<ul style="list-style-type: none">➤ Uzun Vadeli Finansman➤ Kur riskine karşı yeni ürünler➤ Kadın ve Genç Girişimcilere Özel Kredi Programı➤ Mevsimsel Kredi Destek Programı

Neden Uzak Ülkeler?

- ✓ Türkiye'nin toplam ihracatının yaklaşık **üçte ikisi** Türkiye'ye görece **yakın** ülkelere gerçekleştiriliyor.
- ✓ Türkiye'nin **ortalama ihracat mesafesi** dünya ortalamasının altında kalıyor.

Strateji ile uzak ülkelerin ticari ve ekonomik işbirliği potansiyelinin değerlendirilmesi ve ihracatta sürdürülebilir artışın sağlanması hedeflenmektedir.

Türkiye'nin dünya ticaretindeki payını arttırmak

Ülkemize coğrafi olarak uzak, yüksek gelire sahip büyük pazarlardan ülkemizin potansiyelinin altında pay aldığı anlaşılmaktadır.

İhracat yapılan pazarları çeşitlendirmek

İhracatçılarımızın coğrafi olarak uzak büyük pazarlara yönelmesi ihracat pazarlarımızın çeşitlenmesine önemli bir katkı sağlayacaktır.

İhracatçılara yol gösterilmesi

Ülkemizin toplam ihracatının 3.065 km olan ortalama menziline 4.744 km seviyesinde olan dünya ortalamasına yükseltilmesi ve büyük uzak pazarlardaki payının artırılması için kılavuz niteliğinde bir strateji belgesi oluşturulmuştur.

Uzak Ülkeler Stratejisi:

- 11. Kalkınma Planı (2019-2023),
- İhracat Ana Planı,
- Orta Vadeli Program,
- Cumhurbaşkanlığı Yıllık Programı,
- Bakanlığımızın Stratejik Planı
rehber edinilmek suretiyle hazırlanmıştır.

Uzak Ülkeler Stratejisi ile,

**Dünya nüfusunun %62'sini temsil eden,
Küresel GSYİH'nin %64'ünü oluşturan**

18 ülkeye;

2018-2020 ortalaması yaklaşık 20 milyar dolar olan mal ihracatımızın 80 milyar dolar civarına artırılarak dört katına çıkartılması ve bu suretle anılan ülkelerin ithalatındaki payımızın dünya ihracatından aldığımız pay olan %1 seviyesine yükseltilmesini hedefliyoruz.

Uluslararası Kuruluşların Büyüme Tahminleri

Bazı Ülke-Ülke Gruplarına İlişkin Büyüme Tahminleri (%)									
		Dünya	Avro Bölgesi	ABD	Brezilya	Rusya	Hindistan	ÇHC	Japonya
IMF	2021	6,1	5,3	5,7	4,6	4,7	8,9	8,1	1,6
	2022	3,2	2,6	2,3	1,7	-6,0	7,4	3,3	1,7
	2023	2,9	1,2	1,0	1,1	-3,5	6,1	4,6	1,7
OECD	2021	5,8	5,3	5,7	5,0	4,7	8,7	8,1	1,7
	2022	3,0	2,6	2,5	0,6	-10,0	6,9	4,4	1,7
	2023	2,8	1,6	1,2	1,2	-4,1	6,2	4,9	1,8
Dünya Bankası	2021	5,7	5,4	5,7	4,6	4,7	8,7	8,1	1,7
	2022	2,9	2,5	2,5	1,5	-8,9	7,5	4,3	1,7
	2023	3,0	1,9	2,4	0,8	-2,0	7,1	5,2	1,3

Kaynak:

IMF 2022 Temmuz ayı Görünüm Raporu

OECD 2022 Haziran ayı Görünüm Raporu

Dünya Bankası 2022 Haziran ayı Görünüm Raporu

Dünya Ticaretine İlişkin Tahminler

DTÖ Küresel Mal Ticareti Büyüme Tahminleri (%)

	2021	2022
Dünya Mal Ticaret Hacmi	10,8	4,7
<i>İhracat Artışı</i>		
Kuzey Amerika	8,7	6,9
Güney Amerika	7,2	2,0
Avrupa	9,7	5,6
Asya	14,4	2,3
<i>İthalat Artışı</i>		
Kuzey Amerika	12,6	4,5
Güney Amerika	19,9	2,1
Avrupa	9,1	6,8
Asya	10,7	2,9

Kaynak: IMF (Temmuz 2022), DTÖ (Ekim 2021)

IMF Küresel Mal ve Hizmet Ticareti Büyüme Tahminleri (%)

Reel Değişim (%)	2021	2022
Küresel Ticaret Hacmi	10,1	4,1
İhracat Hacmi		
-Gelişmiş Ülkeler	9,0	5,3
-Yükselen Piyasalar ve Gelişmekte Olan Ülkeler	11,8	9,5

T.C. TİCARET
BAKANLIĞI

C-DİŐ TİCARETTE GELİŞMELER

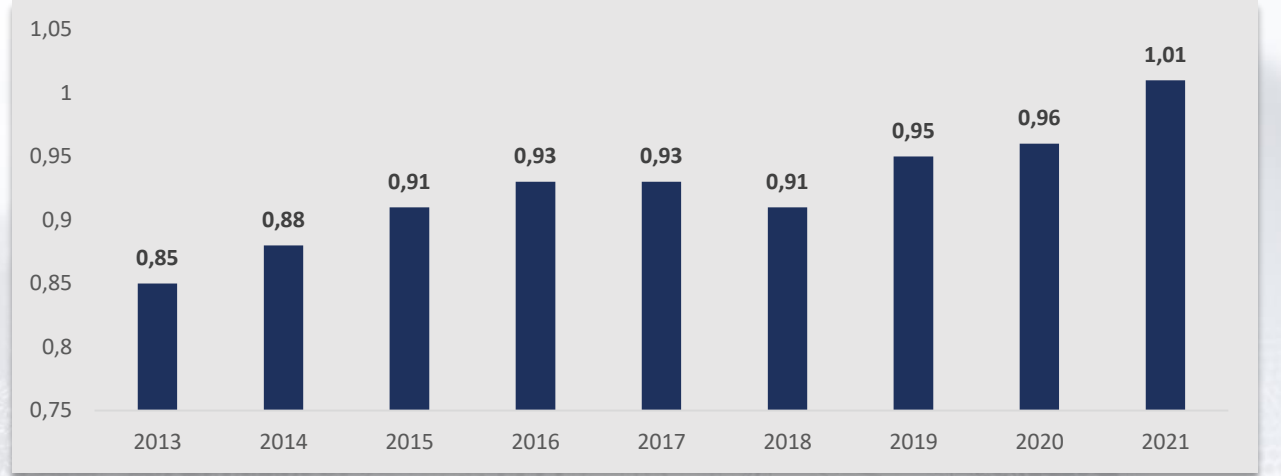

T.C. TİCARET
BAKANLIĞI

1) MAL TİCARETİ

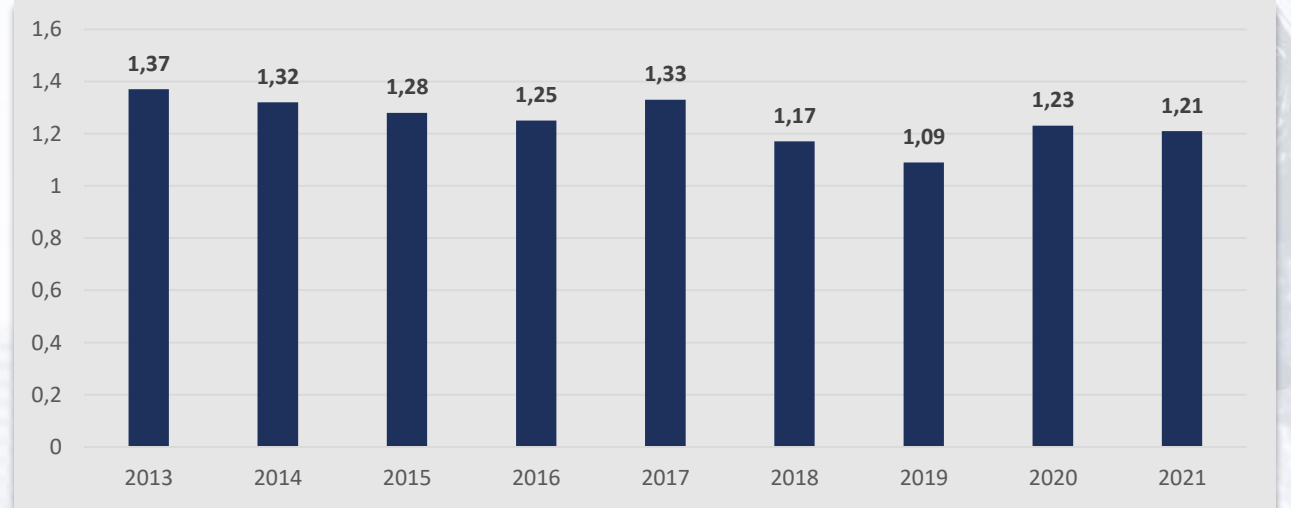
➤ Türkiye'nin dünya mal ihracatındaki payı 2021 yılında %1,01 düzeyindedir.

Türkiye'nin Küresel Mal İhracatındaki Payı (%)

Kaynak: DTÖ

Türkiye'nin Küresel Mal İthalatındaki Payı (%)

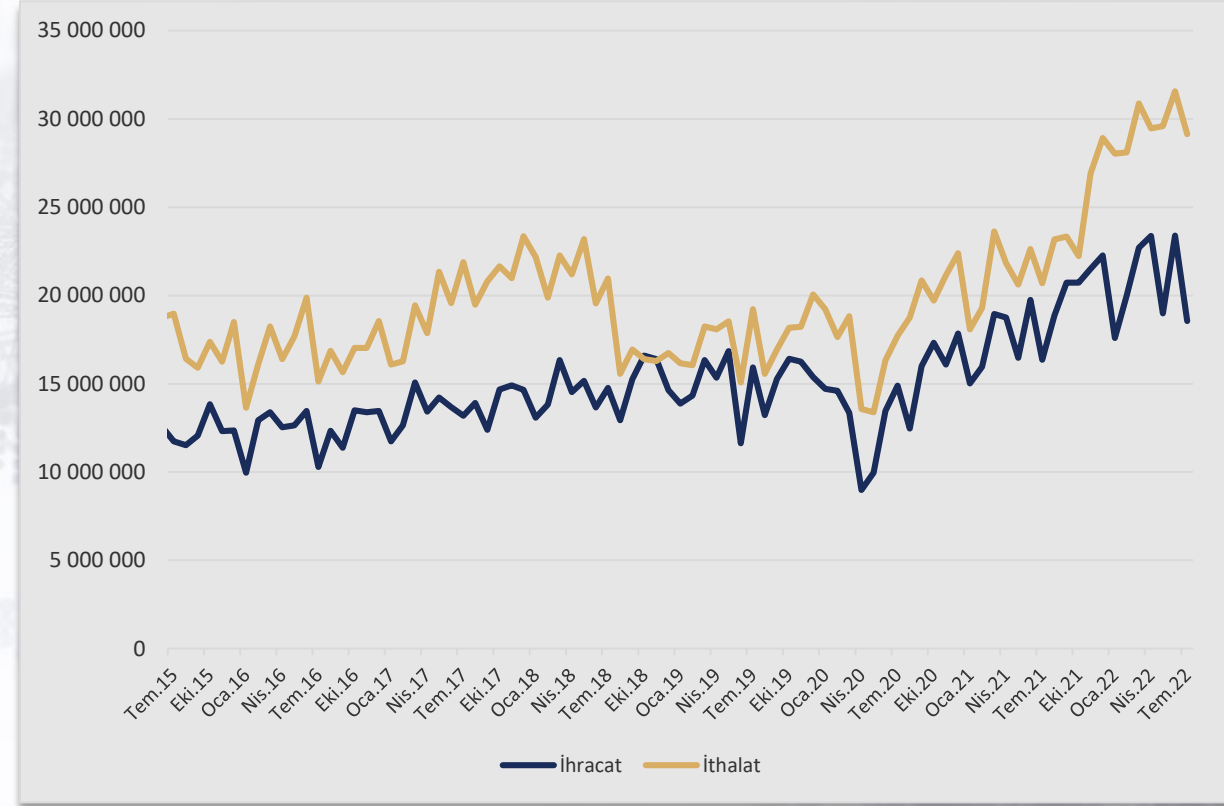
Kaynak: DTÖ

➤ Türkiye'nin dünya mal ithalatındaki payı 2021 yılında %1,21 düzeyindedir.

- 2022 Temmuz ayında, 2021 yılının aynı ayına göre genel ticaret sisteminde ihracat %13,4 oranında artış ile 18,6 milyar dolar olmuştur.
- İthalat ise %40,8 oranında artış ile 29,1 milyar dolar olmuştur. Dış ticaret açığı ise %144,5 oranında artışla 10,6 milyar dolar olarak gerçekleşmiştir.

İhracat ve İthalatın Aylık Gelişimi (Bin \$, GTS)

Kaynak: TÜİK, Ticaret Bakanlığı

Not: Grafikte Arındırılmamış Veriler Kullanılmıştır.

Dış Ticaretin Gelişimi

(Bin \$)	2020	2021	Değişim (%) 2020/2021	2021 – Temmuz	2022 – Temmuz	Değişim (%) 2021/2022
İhracat	169.637.755	225.264.314	32,8	16.357.698	18.550.303	13,4
Enerji İhracatı*	4.715.214	8.516.413	80,6	626.856	1.678.602	167,8
Altın İhracatı	2.779.978	3.482.598	25,3	66.058	45.651	-30,9
İthalat	219.516.807	271.422.758	23,6	20.686.276	29.132.298	40,8
Enerji İthalatı*	28.925.037	50.691.655	75,3	3.958.089	7.741.018	95,6
Altın İthalatı	25.183.792	5.498.632	-78,2	168.523	1.778.780	955,5
Dış Ticaret Hacmi	389.154.562	496.687.072	27,6	37.043.974	47.682.602	28,7
Dış Ticaret Dengesi	-49.879.052	-46.158.443	-7,5	-4.328.577	-10.581.995	144,5
Enerji Dışı Denge	-25.669.229	-3.983.202	-84,5	-1.161.312	-4.519.579	289,2
İhracat / İthalat (%)	77	83	7,4	79,1	63,7	-19,5
İhracat / İthalat (%) **	93,2	78,2	-16,1	94	79	-15

Kaynak: Ticaret Bakanlığı

* Enerji, 27 fasıla karşılık gelmektedir.

** Enerji hariç

Dış Ticaret Endeksleri (2010=100)

	2020		2021		2022 Ocak-Mayıs	
	Endeks	%Değişim	Endeks	% Değişim	Endeks	% Değişim
İhracat Birim Değer Endeksi	94,8	-0,8	103,8	9,5	111,0	10,3
İhracat Miktar Endeksi	118,4	-5,5	144,1	21,7	146,9	9,2
İthalat Birim Değer Endeksi	96,3	-4,9	120,8	25,4	148,1	37,2
İthalat Miktar Endeksi	106,7	9,6	105,3	-1,3	110,5	2,8
Dış Ticaret Hadleri	98,5	4,2	85,9	-12,7	74,9	-19,7

Kaynak: TÜİK

- 2022 Ocak-Mayıs döneminde ihracat miktar endeksi bir önceki yılın aynı dönemine göre %9,2 oranında artarken, ithalat miktar endeksi ise %2,8 oranında artmıştır.

GTS*'ye Göre Dış Ticaret Verileri

Tablo 1: Genel Ticaret Sistemine(GTS) Göre Dış Ticaret Verileri

(Milyon \$)	Temmuz			Ocak - Temmuz		
	2021	2022	Değişim(%)	2021	2022	Değişim(%)
İhracat	16.358	18.550	13,4	121.236	144.417	19,1
İthalat	20.686	29.132	40,8	146.745	206.399	40,7
Dış Ticaret Hacmi	37.044	47.682	28,7	267.981	350.816	30,9
Dış Ticaret Dengesi	-4.328	-10.582	144,5	-25.510	-61.982	143,0
İhr/İth.Karşılama Oranı(%)	79,08	63,68		82,62	69,97	

Kaynak: Ticaret Bakanlığı

*Genel Ticaret Sistemi'nde (GTS), Gümrük alanlarına ve serbest bölgelere giren ve çıkan mallar da dış ticaret verisinde yer almaktadır.

Geniş Ekonomik Grupların Sınıflaması (GTS)

İHRACAT

İhracat (Milyon \$)	Temmuz			Ocak - Temmuz		
	2021	2022	Değ. (%)	2021	2022	Değ. (%)
Yatırım malları	1.793	1.937	8,0	13.209	15.678	18,7
Ara mallar	8.443	10.187	20,7	61.633	77.521	25,8
Tüketim malları	6.043	6.278	3,9	45.725	50.192	9,8
Diğerleri	78	148	88,9	669	1.026	53,5
TOPLAM	16.358	18.550	13,4	121.236	144.417	19,1

Kaynak: Ticaret Bakanlığı

İTHALAT

İthalat (Milyon \$)	Temmuz			Ocak - Temmuz		
	2021	2022	Değ. (%)	2021	2022	Değ. (%)
Yatırım malları	2.671	3.159	18,3	20.412	21.454	5,1
Ara mallar	16.096	23.592	46,6	111.462	169.159	51,8
Tüketim malları	1.844	2.365	28,3	14.623	15.645	7,0
Diğerleri	75	17	-77,7	249	141	-43,5
TOPLAM	20.686	29.132	40,8	146.745	206.399	40,7

Kaynak: Ticaret Bakanlığı

Başlıca İhraç Ürünleri (GTS)

FASIL	İHRACAT (MİLYON DOLAR) FASIL ADI	Temmuz			Ocak - Temmuz		
		2021	2022	% Değişim	2021	2022	% Değişim
87	Motorlu kara taşıtları	1.707	1.770	3,7	13.853	14.767	6,6
27	Mineral yakıtlar, mineral yağlar	627	1.679	167,8	4.329	8.966	107,1
84	Kazanlar, makinalar, mekanik cihazlar ve aletler	1.490	1.533	2,9	11.838	12.357	4,4
72	Demir ve çelik	1.365	1.124	-17,7	8.248	9.775	18,5
85	Elektrikli makina ve cihazlar	861	921	7,0	6.637	7.431	12,0
61	Örme giyim eşyası ve aksesuarı	935	891	-4,7	5.763	6.335	9,9
39	Plastikler ve mamulleri	778	888	14,2	5.507	6.829	24,0
73	Demir veya çelikten eşya	616	763	23,9	4.573	6.072	32,8
71	Kıymetli veya yarı kıymetli taşlar	664	663	-0,1	5.746	5.462	-4,9
62	Örülmemiş giyim eşyası ve aksesuarı	631	629	-0,3	4.235	5.003	18,1

Kaynak: Ticaret Bakanlığı

Başlıca İthal Ürünleri (GTS)

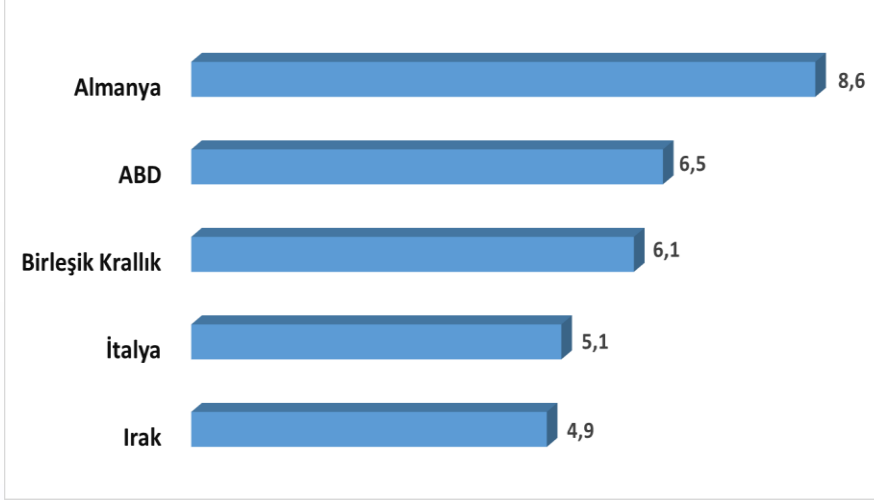
FASIL	İTHALAT (MİLYON DOLAR) FASIL ADI	Temmuz			Ocak - Temmuz		
		2021	2022	% Değişim	2021	2022	% Değişim
27	Mineral yakıtlar, mineral yağlar	3.958	7.741	95,6	22.678	55.547	144,9
84	Kazanlar, makinalar, mekanik cihazlar ve aletler	2.311	2.540	9,9	17.234	18.516	7,4
72	Demir ve çelik	2.604	2.531	-2,8	15.441	19.297	25,0
71	Kıymetli veya yarı kıymetli taşlar	283	2.027	617,0	4.951	8.527	72,2
85	Elektrikli makina ve cihazlar	1.454	1.546	6,3	11.422	11.570	1,3
39	Plastikler ve mamulleri	1.229	1.453	18,2	9.800	12.143	23,9
87	Motorlu kara taşıtları, bunların aksam, parça, aksesuarı	1.078	1.274	18,1	9.594	8.950	-6,7
29	Organik kimyasal ürünler	692	918	32,7	4.962	7.016	41,4
76	Alüminyum ve alüminyumdan eşya	550	588	6,9	3.165	4.975	57,2
88	Hava taşıtları, uzay taşıtları ve bunların aksam ve parçalar	199	466	134,5	1.764	1.883	6,7

Kaynak: Ticaret Bakanlığı

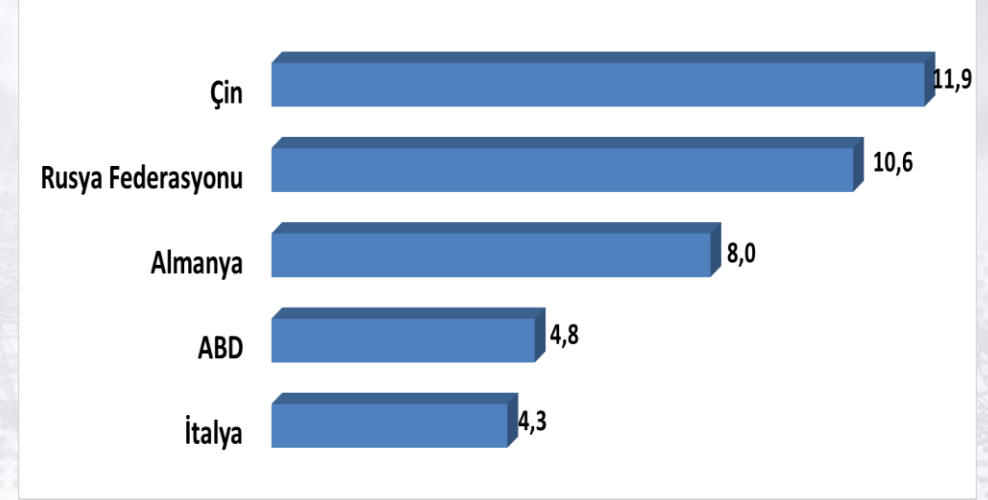

İhracat ve İthalatta İlk Beş Ülke (GTS)

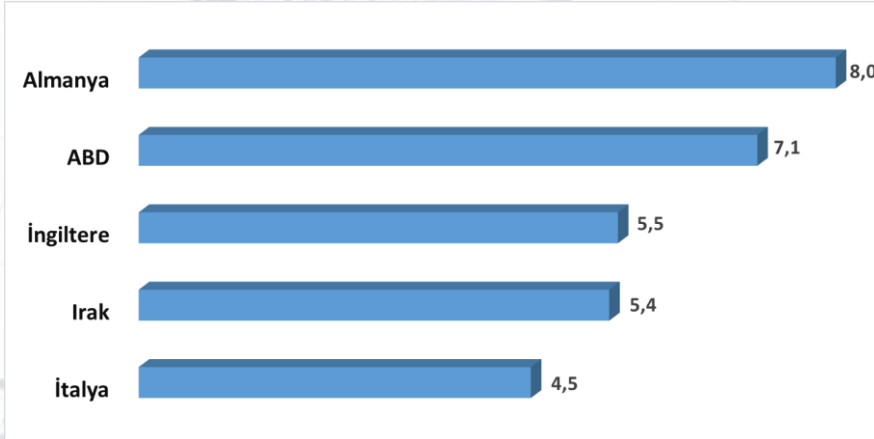
2021 yılı İhracatımızda İlk 5 Ülke (% Pay)

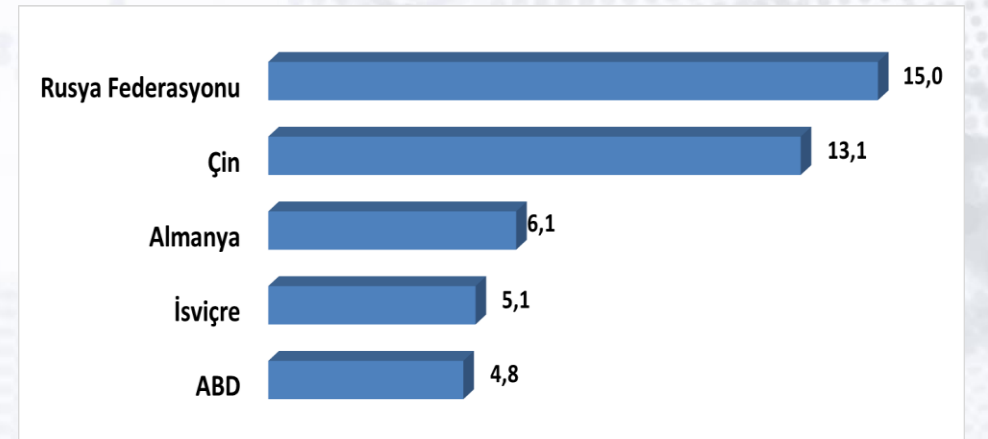
2021 yılı İthalatımızda İlk 5 Ülke (% Pay)

2022 Temmuz Ayı İhracatımızda İlk 5 Ülke (% Pay)

2022 Temmuz Ayı İthalatımızda İlk 5 Ülke (% Pay)

Kaynak: TÜİK, Ticaret Bakanlığı

İhracatın Bölgesel Dağılımı

Milyon Dolar			Temmuz				Ocak - Temmuz			
			2021	2022	Pay %	Değişim (%)	2021	2022	Pay %	Değişim %
Sıra	Ana Ülke Grupları	Ülke Grupları								
1	Avrupa	Avrupa Birliği 27	6.988	7.351	39,7	5,2	50.858	60.753	42,1	19,5
		Diğer Avrupa (AB Hariç)	2.319	2.832	15,3	22,1	16.471	18.608	12,9	13,0
2	Afrika	Diğer Afrika	544	818	4,4	50,4	4.049	6.026	4,2	48,8
		Kuzey Afrika	829	980	5,3	18,2	7.050	8.700	6,0	23,4
3	Amerika	Güney Amerika	274	303	1,6	10,7	2.051	2.041	1,4	-0,5
		Kuzey Amerika	1.203	1.449	7,8	20,5	8.689	11.162	7,7	28,5
		Orta Amerika ve Karayipler	167	314	1,7	88,6	1.222	1.731	1,2	41,7
4	Asya	Diğer Asya	1.288	1.267	6,8	-1,6	9.601	10.065	7,0	4,8
		Yakın ve Orta Doğu	2.627	3.134	16,9	19,3	20.469	24.470	17,0	19,5
5	Avustralya & Yeni Zelanda	Avustralya ve Yeni Zelanda	84	77	0,4	-7,9	598	621	0,4	3,8
6	Diğerleri	Diğer Ülke ve Bölgeler	15	3	0,01	-83,0	66	82	0,1	24,4
Toplam			16.337	18.529	100,0	13,4	121.123	144.260	100,0	19,1

Kaynak: Ticaret Bakanlığı

İthalatın Bölgesel Dağılımı

Milyon Dolar			Temmuz				Ocak – Temmuz			
			2021	2022	Pay %	Değişim %	2021	2022	Pay %	Değişim %
Sıra	Ana Ülke Grupları	Ülke Grupları								
1	Avrupa	Avrupa Birliği 27	6.455	7.251	24,9	12,3	49.157	53.039	25,7	7,9
		Diğer Avrupa (AB Hariç)	3.531	6.849	23,5	94,0	24.193	43.906	21,3	81,5
2	Afrika	Diğer Afrika	154	239	0,8	55,2	1.551	2035	1,0	31,2
		Kuzey Afrika	367	405	1,4	10,4	2.616	3372	1,6	28,9
3	Amerika	Güney Amerika	687	991	3,4	44,2	4.199	6597	3,2	-11,9
		Kuzey Amerika	1.002	1.562	5,4	55,9	7.488	9810	4,8	31,0
		Orta Amerika ve Karayipler	75	133	0,5	76,8	628	749	0,4	19,4
4	Asya	Diğer Asya	5.593	7.455	25,6	33,3	37.383	51.298	24,9	37,2
		Yakın ve Orta Doğu	927	1.963	6,7	111,8	8.690	12.783	6,2	47,1
5	Avustralya & Yeni Zelanda	Avustralya ve Yeni Zelanda	121	178	0,6	46,4	510	926	0,4	81,7
6	Diğerleri	Diğer Ülke ve Bölgeler	1.755	2.107	7,2	20,1	10.303	21.883	10,6	112,4
Toplam			20.666	29.132	100	41,0	150.005	206.397	100	37,6

Kaynak: Ticaret Bakanlığı

T.C. TİCARET
BAKANLIĞI

2) ULUSLARARASI HİZMET TİCARETİ

HİZMET İHRACATI DESTEK PROGRAM PAKETİ

Hizmet İhracatı Destek Program Paketi ile tüm hizmet sunum yöntemlerini içeren bir tanımlamanın yanı sıra ülkemiz hizmet ihracatını yeni bir yaklaşımla daha da ileri aşamalara taşıyacak bir sistemin oluşturulması amaçlanmıştır. Bu şekilde, bir yandan hizmet ihracatımızın artırılması sağlanırken, diğer yandan da istatistiki anlamda daha etkin bir mekanizma ile ölçüm ve performans değerlendirmesinin de yapılacağı bir yapı vücuda getirilmiştir.

5447 sayılı Türkiye Bilişim Sektörünün Uluslararasılaşması ve E-Turquality (Bilişimin Yıldızları Programı) Hakkında Karar

5448 sayılı Hizmet İhracatının Tanımlanması, Sınıflandırılması ve Desteklenmesi Hakkında Karar

5449 sayılı Yurt Dışı Lojistik Dağıtım Ağlarının Desteklenmesi Hakkında Karar

2564 sayılı Döviz Kazandırıcı Hizmet Sektörleri Markalaşma Destekleri Hakkında Karar

5448 SAYILI HİZMET İHRACATININ TANIMLANMASI, SINIFLANDIRILMASI VE DESTEKLENMESİ HAKKINDA KARAR

SAĞLIK TURİZMİ

EĞİTİM

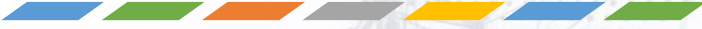
FUARCILIK HİZMETLERİ

GAYRİMENKUL HİZMETLERİ

YARATICI ENDÜSTRİLER

SPOR TURİZMİ

YÖNETİM DANIŞMANLIĞI HİZMETLERİ

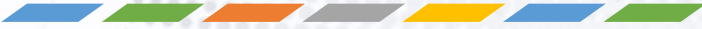
LOJİSTİK ve TAŞIMACILIK

YEŞİL HİZMETLER

DİĞER HİZMETLER

YENİ BİR İSİM VE KURGU

«HİZMET İHRACATI» TANIMI

ULUSLARARASI SEKTÖREL SINIFLANDIRMA

İLK KEZ PERFORMANS ÖLÇÜMÜ ve İSTATİSTİK
TEMİNİ

- 10 ANA SEKTÖR
- 36 DESTEK UNSURU
- SEKTÖRLER ÖZELİNDE 15 YENİ DESTEK UNSURU

MEVCUT DESTEK UNSURLARI

Tescil Ve Koruma
Desteği

Pazara Giriş
Belgeleri Desteği

Acente Komisyon
Desteği

Reklam, Tanıtım
Ve Pazarlama
Desteği

Birim Desteği

Bireysel Katılım
Desteği

Milli Katılım
Desteği

Milli Katılım
Tanıtım Desteği

Rapor Desteği

Alım Heyeti

Ticaret Heyeti

HİSER İhtiyaç
Analizi Desteği

HİSER İstihdam
Desteği

Sanal Fuar
Organizasyon
Desteği

Yarışma Ve
Etkinlik Desteği

Film Platosu Ve
Stüdyosu Kullanım
Giderleri Desteği

Yurt İçi Tanıtım
Desteği

Yurt İçi Eğitim
Desteği

Hasta Yol Desteği

YENİ DESTEK UNSURLARI

Tanıtım Heyeti
Desteği

Uluslararası Öğrenci
Ofisleri Kapasite
Geliştirme Desteği

Akademisyen
İstihdam Desteği

Uluslararası
Sıralama Desteği

Uluslararası
Sıralama Desteği

Uluslararası
Kuruluşlara Üyelik
Desteği

Prestijli Katılım
Desteği

Ürün Yerleştirme
Desteği

HİSER Tanıtım
Desteği

HİSER Sektörel
Ticaret Heyeti
Programı Desteği

HİSER Sektörel Alım
Heyeti Programı
Desteği

Fuar Alanı Yapım
Desteği

Sektörel Nitelikli
Uluslararası Yurt İçi
Fuar Organizasyon
Desteği

Yurt Dışı Fuar
Organizasyon
Desteği

Korsanla Mücadele
Giderleri Desteği

Dublaj Veya Altyazı
Giderleri Desteği

Komplikasyon Ve
Seyahat Sağlık
Sigortası Desteği

Sağlık Turizmi
İstihdam Desteği

Yabancı Dil Ve Sağlık
Turizmi Eğitimi
Desteği

Sağlık Ve Spor
Turizmi Sektörlerinin
Geliştirilmesi Ve
Tanıtılması Desteği

Veri Tabanı Üyelik
Desteği

Yeşil Hizmetler
İstihdam Desteği

T.C. TİCARET
BAKANLIĞI

ULUSLARARASI HİZMET TİCARETİ

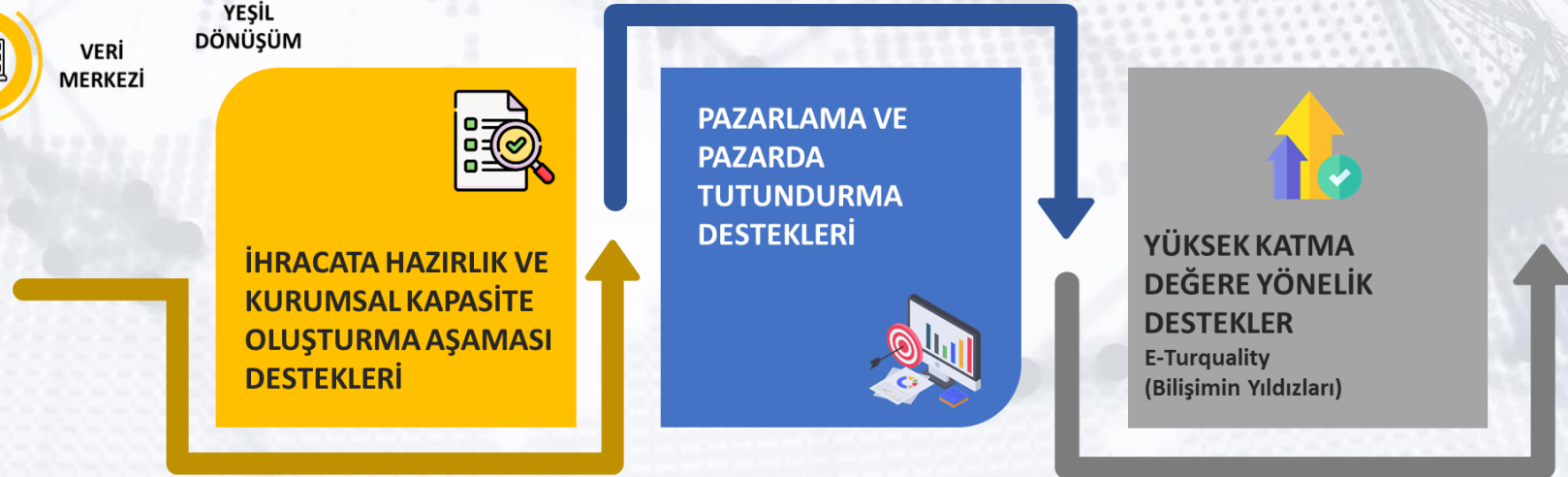
5447 SAYILI TÜRKİYE BİLİŞİM SEKTÖRÜNÜN ULUSLARARASILAŞMASI VE E-TURQUALITY (BİLİŞİMİN YILDIZLARI) PROGRAMI

Bilişim sektörü destek kapsamı genişletilmiştir

KAPSAM – BİLİŞİM ŞİRKETLERİ

Çerçeve mantığı ile bilişim sektörüne yönelik tüm destekler tek bir program altında üç aşamalı bir sistemde bir araya toplanmıştır.

T.C. TİCARET
BAKANLIĞI

ULUSLARARASI HİZMET TİCARETİ

5447 SAYILI TÜRKİYE BİLİŞİM SEKTÖRÜNÜN ULUSLARARASILAŞMASI VE E-TURQUALITY (BİLİŞİMİN YILDIZLARI) PROGRAMI

Bilişim sektörüne özgü yeni destekler eklenmiştir

TeknoHızlandırıcı İşbirliği
Kuruluşu Proje Desteği

Uluslararası Katma Değerli
Bilişim Yüklenici Proje
Desteği

Uluslararası Teknoloji
Pazarlama Ofisleri Desteği

Hizmet Pazarlama
Platformlarına Üyelik
Desteği

Veri Merkezi Desteği

Yazılımcılar için
Simülatör/ Test Ekipmanı
Kiralama Desteği

Yurtdışı Arama Desteği

Yurtdışı İhale Desteği

Yurtiçi Fuar Desteği

Yıldız Ofisleri Desteği

Ürün Yerleştirme Desteği

Yurt Dışında Yerleşik
Şirkete Ait
Oyun/Yazılım/Aracılık
Platformu Alımına Yönelik
Danışmanlık Desteği

Patent / Fikri Mülkiyet
Hakkı Alım Desteği

Yazılım/Oyun/Mobil
Uygulama Test Desteği

5449 SAYILI YURT DIŞI LOJİSTİK DAĞITIM AĞLARININ DESTEKLENMESİ HAKKINDA KARAR

YLDA: İşbirliği kuruluőları tarafından yurt dışında kurulan, satın alınan, kiralanan veya hizmet alınan ve ürünlerin dağıtımı ile ilgili depolama, yükleme, boşaltma, sevkiyat, elleçleme, tehlikeli madde hizmetleri, kargo birleőtirme-bölme, soğuk depolama, dağıtım vb. faaliyetlerin kümelendirilerek gerçekteőirilebilmesi için uluslararası taőtmacılık ve lojistik amaçlı düzenlenmiő, farklı taőtma modlarına (karayolu, denizyolu, havayolu ve demiryolu) etkin bağlantıları olan ve en az iki veya daha fazla modlu taőtmacılık imkanlarına sahip tesisleri, bu tesisler ile entegre çalıőacak dağıtım ağını ve bu ağın iőletilmesine yönelik yük konsolidasyonunu sağlayarak uçtan uca tüm lojistik sürecini yönetecek biliőt ve sair sistemlerini ifade eder.

Destek Unsuru	Destek Oranı	Destek Üst Limiti (TL)	Süre / Limit	Ön Onay
İlk Kurulum Desteği (cep depoların ve bu ağın iőletilmesine yönelik kurulum, destek, bakım, biliőt sistemleri, teknik donanım ve dekorasyon giderleri, yatırım, ruhsat ve izin giderleri, bunlarla ilgili hukuki danıőtmanlık giderleri ile YSV kiralınması ve iőletilmesi giderleri)	%70	60 milyon	5 yıl	
YLDA'ların iőletilmesine iliőtkin Kira/Ruhsat/Komisyon/Hukuki Danıőtmanlık Giderleri Desteği	İlk iki yıl %70, diğer yıllar %50	24 milyon	5 yıl	
Reklam, Tanıtım ve Pazarlama Desteği (Yurt dıőt)	%50	3 milyon	5 yıl	2 ay
Reklam Tanıtım ve Pazarlama	%50	1 milyon 200 bin	5 yıl	2 ay
İstihdam Desteği	İlk iki yıl %70, diğer yıllar %50 oranında (Maks. 10 kiőt)	4 milyon 800 bin (Maks. yıllık kiőt başı 600 bin)		
Navlun Borsası Desteği	%60	3 milyon 600 bin		

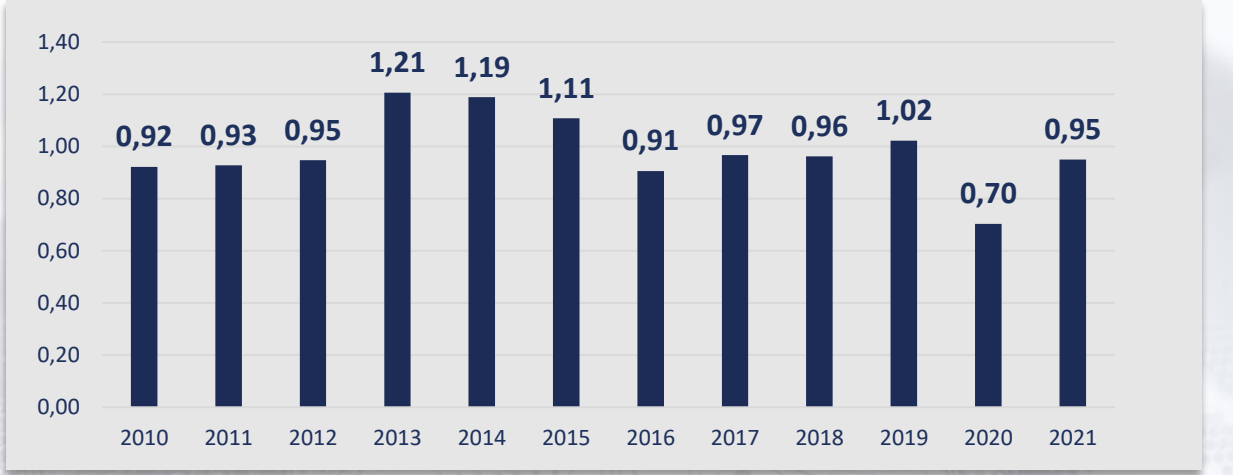

T.C. TİCARET
BAKANLIĞI

HİZMETLER TİCARETİ

➤ Türkiye'nin 2021 yılı küresel hizmet ihracatındaki payı %0,95 düzeyindedir.

Türkiye'nin Küresel Hizmet İhracatındaki Payı (%)

Kaynak: DTÖ

Türkiye'nin Küresel Hizmet İthalatındaki Payı (%)

Kaynak: DTÖ

➤ Türkiye'nin 2021 yılı küresel hizmet ithalatındaki payı %0,56 düzeyindedir.

Kaynak: TCMB

T.C. TİCARET
BAKANLIĞI

ULUSLARARASI HİZMET TİCARETİ

Ödemeler Dengesi-Hizmet Kalemleri

Milyon Dolar	Mayıs			Ocak-Mayıs		
	2021	2022	Değişim(%)	2021	2022	Değişim(%)
Hizmetler Geliri	3.160	6.455	104,3	15.685	26.096	66,4
Taşımacılık Geliri	1.660	2.986	79,9	7.868	12.516	59,1
Seyahat Geliri	634	2.476	290,5	3.418	8.778	156,8
İnşaat Geliri	31	31	0,0	147	136	-7,5
Sigorta ve Emeklilik	198	228	15,2	1.121	1.146	2,2
Finansal Hizmetler Geliri	37	44	18,9	284	249	-12,3
Fikri Mülkiyet Hakları Kullanım Geliri	19	17	-10,5	86	90	4,7
Telekomünikasyon, Bilgisayar ve Bilgi Hizmetleri Geliri	173	201	16,2	859	1.011	17,7
Diğer İş Hizmetleri Geliri	224	243	8,5	1.053	1.190	13,0
Kişisel, Kültürel ve Eğlence Hizmetleri Geliri	32	38	18,8	148	147	-0,7
Resmi Hizmetler Geliri	16	25	56,3	122	113	-7,4
Milyon Dolar	Mayıs			Ocak-Mayıs		
	2021	2022	Değişim(%)	2021	2022	Değişim(%)
Hizmetler Gideri	2.263	3.233	42,9	11.309	15.178	34,2
Taşımacılık Gideri	905	1.538	69,9	4.381	7.078	61,6
Seyahat Gideri	82	379	362,2	357	1.197	235,3
İnşaat Gideri	1	7	600,0	9	32	255,6
Sigorta ve Emeklilik Gideri	223	246	10,3	1.384	1.285	-7,2
Finansal Hizmetler Gideri	110	123	11,8	419	707	68,7
Fikri Mülkiyet Hakları Kullanım Gideri	173	163	-5,8	917	973	6,1
Telekomünikasyon, Bilgisayar ve Bilgi Hizmetleri Gideri	214	172	-19,6	1.115	1.008	-9,6
Diğer İş Hizmetleri Gideri	409	444	8,6	1.989	2.099	5,5
Kişisel, Kültürel ve Eğlence Hizmetleri Gideri	23	25	8,7	117	136	16,2
Resmi Hizmetler Gideri	67	90	34,3	342	395	15,5

Kaynak: TCMB

Yurt Dışında Müteahhitlik Hizmetleri

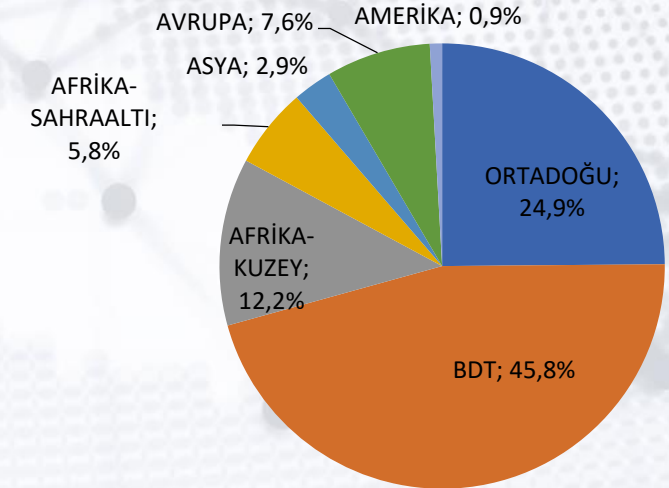
Yıl	Proje Sayısı	Ülke Sayısı	Proje Bedeli (\$)	Kümülatif Proje Bedeli (\$)	Ort. Proje Bedeli (\$)
1971-2002	2.426	48	49.750.177.407	49.750.177.407	20.507.081
2003	339	35	6.397.601.656	56.147.779.063	18.871.981
2004	477	36	8.630.027.566	64.777.806.629	18.092.301
2005	452	33	12.918.426.923	77.696.233.553	28.580.591
2006	577	35	22.410.201.125	100.106.434.677	38.839.170
2007	614	45	25.656.344.802	125.762.779.479	41.785.578
2008	667	39	24.685.207.075	150.447.986.554	37.009.306
2009	506	45	20.124.165.813	170.572.152.367	39.771.079
2010	634	50	23.922.947.628	194.495.099.995	37.733.356
2011	561	51	24.432.626.988	218.927.726.983	43.551.920
2012	549	49	31.649.824.190	250.577.551.173	57.649.953
2013	438	50	31.231.567.886	281.809.119.059	71.304.950
2014	360	54	26.650.861.975	308.459.981.033	74.030.172
2015	285	57	23.905.046.948	332.365.027.982	83.877.358
2016	222	56	15.095.810.897	347.460.838.879	67.999.148
2017	334	52	17.640.416.767	365.101.255.646	52.815.619
2018	379	53	22.587.654.771	387.688.910.417	59.598.034
2019	533	45	19.363.019.927	407.051.930.344	36.328.368
2020	358	36	15.863.852.653	422.915.782.996	44.312.438
2021	426	71	30.787.594.400	453.703.377.397	72.271.348
2022*	156	26	5.934.893.863	459.638.271.260	38.044.191

*Ocak-Temmuz

- Dünyanın en büyük 250 müteahhitlik şirketi listesinde 2020 yılında 40 Türk firması vardır.
- Türkiye, bu bakımdan Çin ve ABD'den sonra 3. sırada yer almaktadır.

Sektörün ekonomiye katkıları: Döviz girdisi, ihracata katkı, istihdama katkı, teknoloji transferi, makina parkına etki, dışa açılma sürecine etki.

Müteahhitlik Hizmetlerinin Ülke Gruplarına Göre Dağılımı
(2022 Temmuz ayı itibarıyla)

T.C. TİCARET
BAKANLIĞI

D-YATIRIM ORTAMI

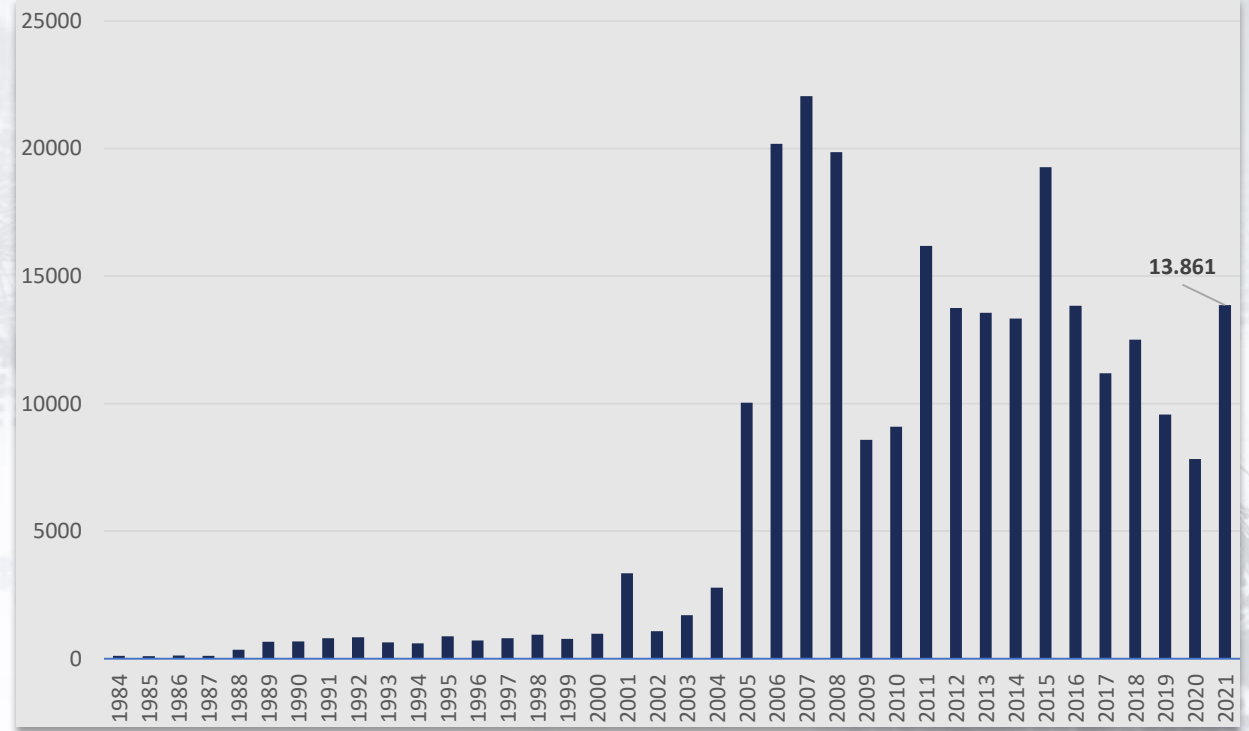
Çifte Vergilendirmeyi Önleme Anlaşmaları

1. ABD
2. Almanya
3. Arnavutluk
4. Avusturya
5. Avustralya
6. Azerbaycan
7. BAE
8. Bahreyn
9. Bangladeş
10. Belçika
11. Beyaz Rusya
12. Bosna Hersek
13. Brezilya
14. Bulgaristan
15. Cezayir
16. Çad
17. Çek Cumhuriyeti
18. Çin Halk Cumhuriyeti
19. Danimarka
20. Endonezya
21. Estonya
22. Etiyopya
23. Fas
24. Filipinler
25. Finlandiya
26. Fransa
27. Gambiya
28. Güney Afrika
29. Güney Kore
30. Gürcistan
31. Hindistan
32. Hırvatistan
33. Hollanda
34. İngiltere
35. İran
36. İrlanda
37. İspanya
38. İsrail
39. İsveç
40. İsviçre
41. İtalya
42. Japonya
43. Katar
44. Kazakistan
45. Kırgızistan
46. Kuveyt
47. K.K.T.C.
48. Kanada
49. Kosova
50. Letonya
51. Litvanya
52. Lübnan
53. Lüksemburg
54. Macaristan
55. Makedonya
56. Malezya
57. Mısır
58. Moğolistan
59. Moldova
60. Malta
61. Meksika
62. Norveç
63. Özbekistan
64. Pakistan
65. Polonya
66. Portekiz
67. Romanya
68. Ruanda
69. Rusya
70. S. Arabistan
71. Sırbistan-Karadağ
72. Singapur
73. Slovakya
74. Slovenya
75. Suriye
76. Sudan
77. Tacikistan
78. Tayland
79. Tunus
80. Türkmenistan
81. Ukrayna
82. Umman
83. Ürdün
84. Venezuela
85. Vietnam
86. Yeni Zelanda
87. Yemen
88. Yunanistan

- 1984-2002 döneminde 14,6 milyar ABD doları olan doğrudan yabancı yatırım tutarı, 2003-2021 döneminde kümülatif olarak 239,2 milyar dolara ulaşmıştır.
- Doğrudan yabancı yatırımlarda 2021 yılı Mayıs ayında 644 milyon dolar giriş yaşanırken 2022 yılı Mayıs ayında 1.180 milyon dolar giriş yaşanmıştır.

Doğrudan Yabancı Yatırımlar (Milyon ABD Doları)

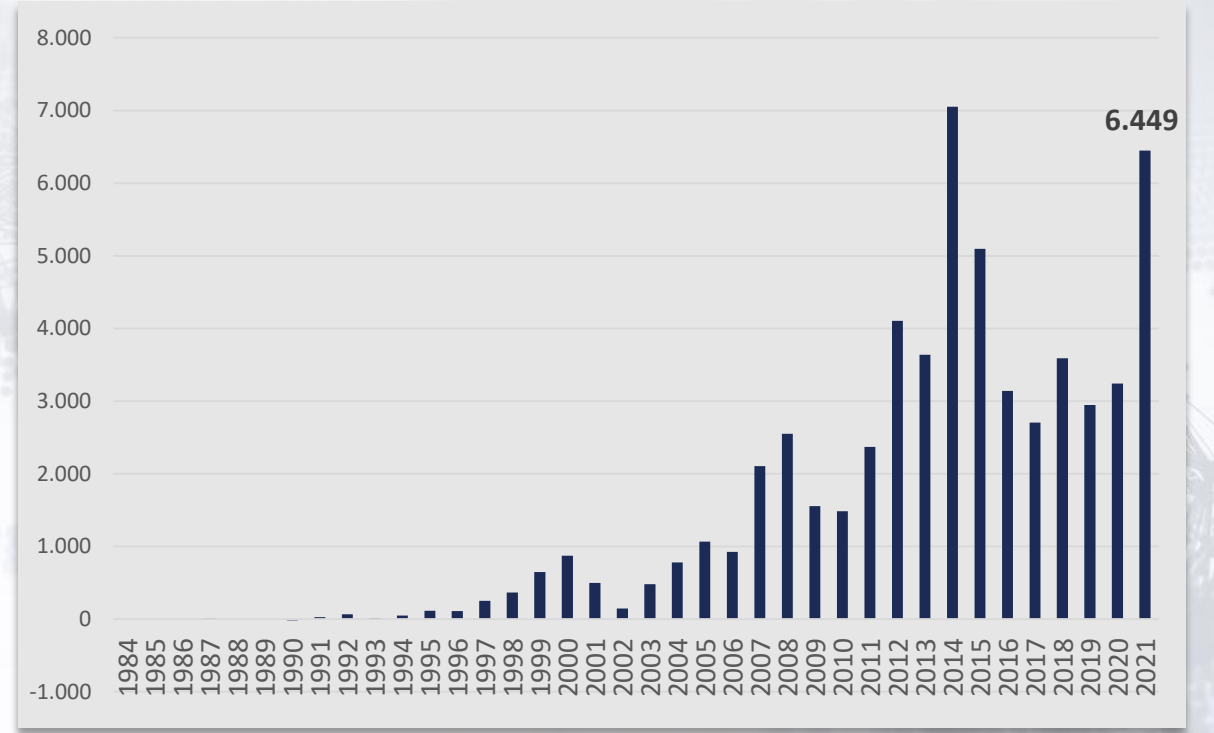

Kaynak: TCMB

- Türk yatırımcıların yurt dışında gerçekleştirdiği doğrudan yatırımların toplamı, 2003'ten 2021 yılına kadar kümülatif olarak 55,3 milyar dolar seviyesine ulaşmıştır.
- 2022 yılı Mayıs ayında yurt dışına doğrudan yatırımlar bir önceki yılın aynı ayına göre %29,8 azalış ile 221 milyon dolar olmuştur.

Yurt Dışına Doğrudan Yatırımlar (Milyon ABD Doları)

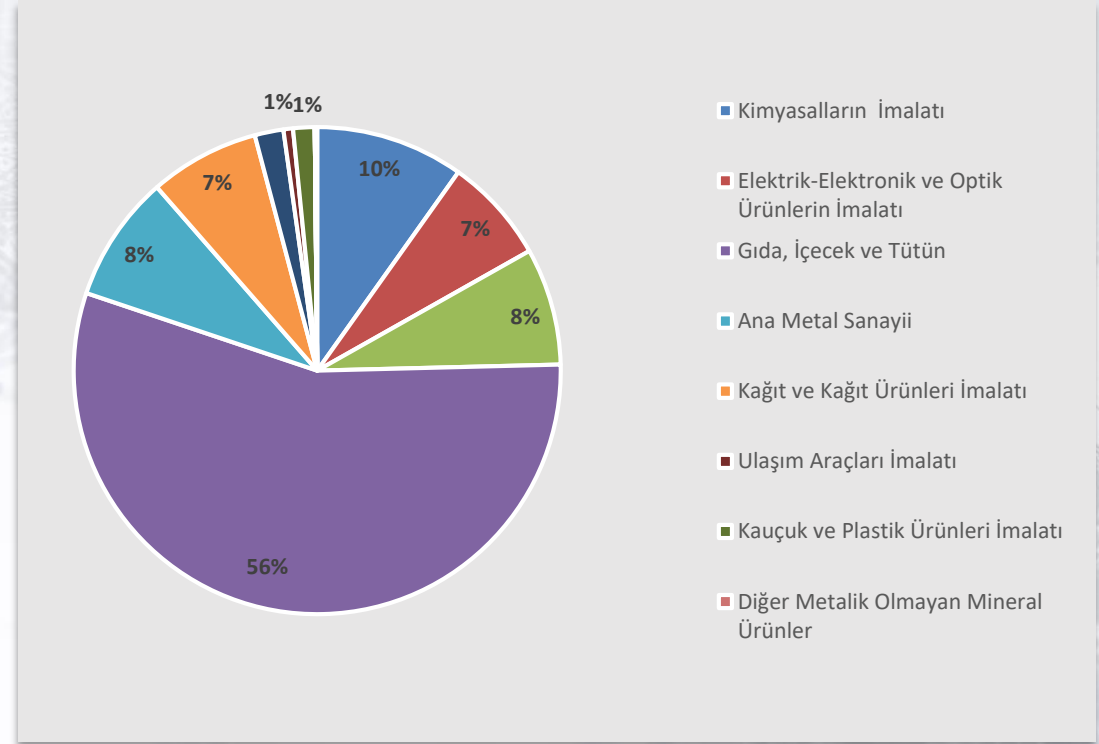
Kaynak: TCMB

Yabancı Yatırımların Sektörlere Göre Dağılımı

Milyon Dolar (\$)	Yıllık		Ocak-Mayıs	
	2021	2022	2021	2022
TARIM SEKTÖRÜ	21	144	13	16
SINAI SEKTÖRÜ	1.358	1.981	851	728
Madencilik ve taşocakçılığı	133	51	34	56
İmalat	1.172	1.799	769	630
Elektrik, Gaz, Buhar ve İklimlendirme Üretimi ve Dağıtımı	52	129	47	42
Su Temini, Kanalizasyon, Atık Yönetimi ve İyileştirme Faaliyetleri	1	2	1	0
HİZMETLER SEKTÖRÜ	4.412	5.467	741	1.118
TOPLAM	5.791	7.592	1.605	1.862

İmalat Sanayisinde Alt Sektörlerin Payı (%) (Ocak-Mayıs2022)

Kaynak: TCMB

Doğrudan Yabancı Yatırımların (DYY) Ülkelere Göre Dağılımı

Sıra*	Ülkeler	2021 DDY (Milyon Dolar)	2022 DDY	
			Mayıs (Milyon Dolar)	Ocak-Mayıs (Milyon Dolar)
1	Hollanda	1.014	78	337
2	Fransa	135	60	99
3	Almanya	466	31	104
4	Avusturya	103	22	68
5	Lüksemburg	351	21	23
6	İngiltere	1.436	15	59
7	Amerika Birleşik Devletleri	1.180	11	77
8	Rusya	3	10	17
9	Tayvan	52	10	23
10	Singapur	39	8	21
11	İsrail	2	7	10
12	Birleşik Arap Emirlikleri	495	5	18
13	Kuveyt	61	5	20
14	Güney Kore	345	5	9
15	İsviçre	540	4	315
16	Danimarka	3	3	7
17	Malta	3	3	3
18	Japonya	259	3	24
19	İspanya	67	2	9
20	Hong Kong	71	2	8
LİSTE TOPLAMI		6.625	305	1.251
TOPLAM		7.592	553	1.862

Sıralama 2022 Yılı Mayıs ayına göre dir.

Kaynak: TCMB

T.C. TİCARET
BAKANLIĞI

E-SERBEST BÖLGELER

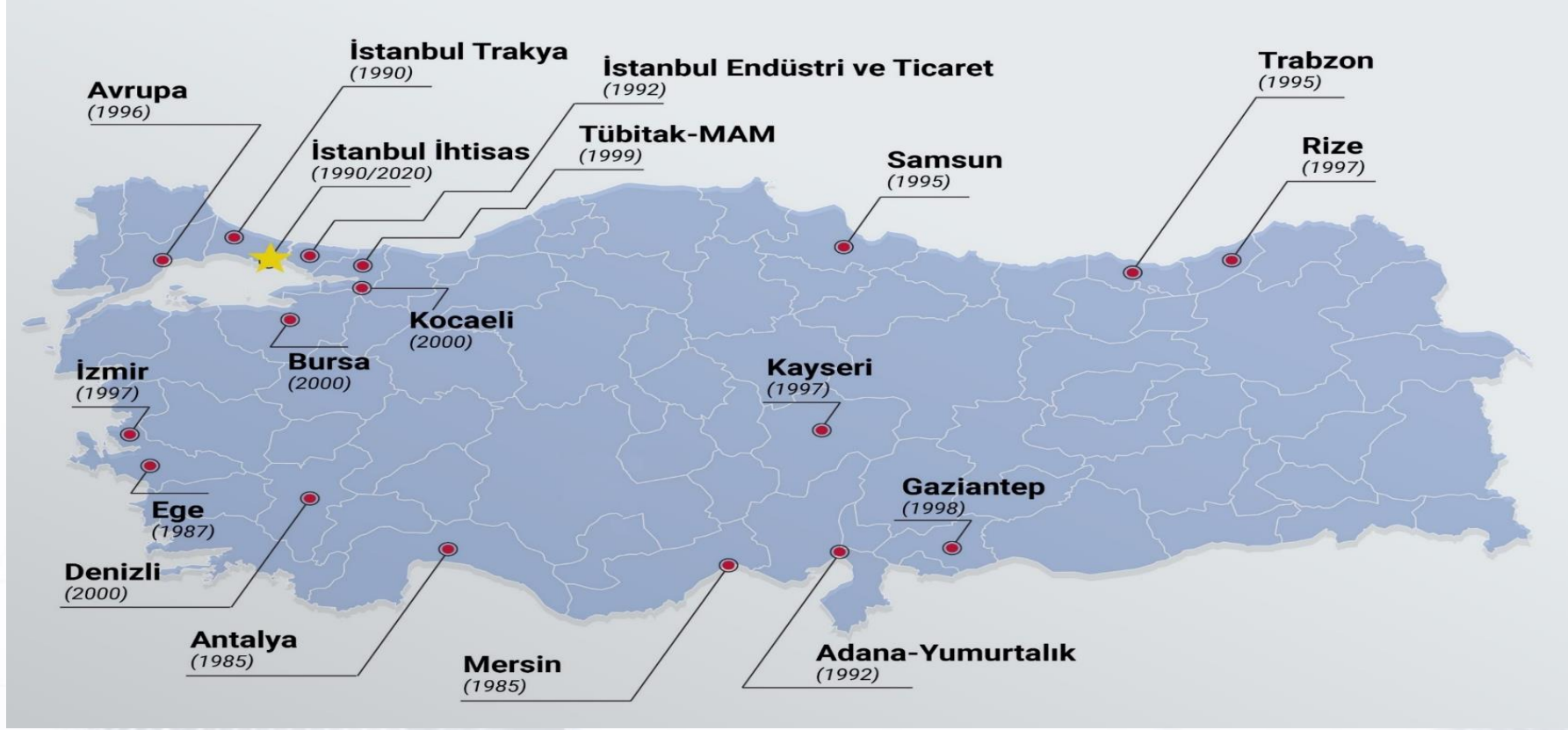

Serbest Bölgelerin Sağladığı Avantajlar

- Üretici Kullanıcılar için Vergi Avantajlarından Yararlanma İmkânı
- Orta ve Uzun Vadede Geleceği Planlayabilme İmkânı
- Kâr Transferi İmkânı
- Ticaret Kolaylığı İmkânı
- Gümrük Vergisi Prosedüründen Arındırılmış Ticari Faaliyet İmkânı
- AB ve Gümrük Birliği Kriterlerinin Gerektirdiği Serbest Dolaşım Belgelerinin Temini İmkânı
- Eşitlik Prensibi
- Zaman Kısıtlaması Bulunmaması
- Pazar İhtiyaçlarına ve Şartlarına Göre Serbestçe Belirlenecek Ticari Faaliyet İmkânı
- Gerçekçi Bir Enflasyon Muhasebesi İmkânı
- Yerli ve Yabancı Tüm Pazarlara Erişim İmkânı
- Azaltılmış Bürokratik Prosedür ve Dinamik İşletme Yönetimi
- Stratejik Avantaj
- Her Türü Ticari ve Sınai Faaliyete Uygun ve Ucuz Altyapı İmkânı
- Tedarik Zinciri İmkânlarından Yararlanma Kolaylığı

Serbest Bölgeler

- 18 Serbest Bölgede 2022 yılı Haziran ayı itibarıyla 87.801 kişilik istihdam sağlanmıştır.
- Batı Anadolu Serbest Bölgesi 08.09.2021 tarihli Resmi Gazete’de yayımlanan 4482 sayılı Karar ile ilan edilmiş olup; bölgeyi kurup işletmekle yetkilendirilen Batı Anadolu Serbest Bölgesi Kurucu ve İşleticisi A.Ş. tarafından bölgenin faaliyete geçirilmesine yönelik altyapı yatırımlarına başlanmıştır.

İhtisas Serbest Bölgeleri

- Ülkemizin Ar&Ge, katma değer ve yüksek teknoloji içerikli mal ve hizmet ihracatı payının artırılması amacıyla Bakanlığımızca İhtisas Serbest Bölgeleri projesi hayata geçirilmiştir.
- Bu kapsamda, 20/02/2020 tarihinde İstanbul İhtisas Serbest Bölgesi ilan edilmiştir.
- İhtisas Serbest Bölgelerinde 2635 sayılı Cumhurbaşkanı Kararı ile yazılım ve bilişim sektöründe olgunlaşmış ve ihracata yönelmek isteyen Ar&Ge yoğun, yüksek katma değerli, inovasyon ve teknoloji odaklı yatırımlara daha geniş imkânlar ile istihdam ve kira destekleri sağlanmaktadır.
- Bu bölgelerde yazılım ve bilişim sektörlerinde yapılacak yatırımlar öncelikli yatırım konuları arasına alınmış ve 5. bölge yatırım teşviklerinden yararlanmaları sağlanmıştır.
- Önümüzdeki dönemde de katma değerli ve yüksek teknoloji içeren farklı sektörlerde yeni İhtisas Serbest Bölgeleri'nin hayata geçirilmesi çalışmalarına devam edilmektedir.

Serbest Bölgelerin Ticaret Hareketleri (Milyon ABD Doları)

Milyon Dolar	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Yurt içinden Bölgelere	2,887	2,732	2,205	2,125	2,376	2,563	2,665	2,574	3,466
Bölgelerden Yurt dışına	7,701	7,958	7,494	7,041	7,525	8,147	7,978	7,727	9,755
Yurt dışından Bölgelere	7,490	7,059	6,550	5,868	6,404	6,453	5,633	7,028	7,073
Bölgelerden Yurt içine	5,162	4,683	4,012	3,999	4,073	3,766	3,379	4,729	4,325
*TOPLAM TİCARET HACMİ	23,240	22,432	20,261	19,033	20,378	20,929	19,656	22,058	24,618

Kaynak: Serbest Bölgeler Genel Müdürlüğü

*Ticaret akışlarının yönlerine göre toplamı

- **2022 yılı Ocak-Haziran döneminde serbest bölgelerde gerçekleşen ticaret akışlarının yönlerine göre toplamı 16,4 milyar dolar olmuştur.**

Serbest Bölgelerde Sektörel Yoğunlaşma

İstanbul İhtisas Serbest Bölgesi	Hizmet ve Yazılım
Antalya Serbest Bölgesi	Yat İnşa, Medikal
Kocaeli Serbest Bölgesi	Gemi İnşa
Avrupa Serbest Bölgesi	Hazır Giyim
Mersin Serbest Bölgesi	Hazır Giyim
Bursa Serbest Bölgesi	Otomotiv
İzmir Serbest Bölgesi	Deri
TÜBİTAK – MAM Teknoloji Serbest Bölgesi	AR&GE
Adana Yumurtalık Serbest Bölgesi	Gemi Tamir ve Bakım

T.C. TİCARET
BAKANLIğI

F- İKİLİ, BÖLGESEL, ÇOKLU VE ÇOK TARAF LI TİCARET

Ticari İlişkiler

➤ İkili Ticari İlişkiler

Avrupa, Asya-Pasifik, Avrasya, Orta Doğu ve Kuzey Afrika, Sahra Altı Afrika, Amerika

➤ Bölgesel Ticari İlişkiler

AB, EİT, D8, KEİ, İİT, İSEDAK

➤ Çok Taraflı Ticari İlişkiler

DTÖ, G20

Serbest Ticaret Anlaşmamız Olan Ülkeler

1. EFTA (Norveç, İsviçre, İzlanda, Liechtenstein) (1992)
2. İsrail (1997)
3. Makedonya (2000)
4. Bosna Hersek (2003)
5. Filistin (2005)
6. Tunus (2005)
7. Fas (2006)
8. Mısır (2007)

9. Arnavutluk (2008)
10. Gürcistan (2008)
11. Karadağ (2010)
12. Sırbistan (2010)
13. Şili (2011)
14. Güney Kore (2013)
15. Morityus (2013)
16. Malezya (2015)
17. Moldova (2016)

18. Faroe Adaları (2017)
19. Singapur (2017)
20. Kosova (2019)
21. Venezuela (2020)
22. Birleşik Krallık (2021)
23. Katar *
24. Lübnan*
25. Sudan*
26. Ukrayna*
(* İç onay sürecinde)

Serbest Ticaret Anlaşması Müzakeresi Devam Eden Ülkeler

Aktif Müzakereler

1. Japonya
2. Tayland
3. Endonezya
4. Somali

Diğer Müzakereler

1. Meksika
2. Ekvator
3. MERCOSUR
4. Peru
5. Kolombiya
6. Pakistan
7. Kamerun
8. Kongo Demokratik Cumhuriyeti
9. Körfez İşbirliği Konseyi
10. Cibuti
11. Çad
12. Seyşeller

G-20 Dönem Başkanlığı

- ABD, Almanya, Arjantin, Avrupa Birliği, Avustralya, Brezilya, Çin, Endonezya, Fransa, Güney Afrika, Güney Kore, Hindistan, İngiltere, İtalya, Japonya, Kanada, Meksika, Rusya, Suudi Arabistan ve Türkiye'den oluşmaktadır.
- G-20 ülkeleri, dünya ekonomisinin %80'ini; küresel ticaretin %75'ini ve dünya nüfusunun yaklaşık üçte ikisini temsil etmektedir.
- G-20 Dönem Başkanlığı her sene bir üye ülke tarafından yürütülmektedir. G-20 Dönem Başkanlığı 2019 yılında Japonya tarafından üstlenilmiştir. 2020 yılında Dönem Başkanlığını Suudi Arabistan yapmıştır. 2021 yılında G-20 Dönem Başkanlığını İtalya yürütmüştür. 2022 yılında ise G-20 Dönem Başkanlığını Endonezya yürütmektedir.

Ticaret Bakanlığı Yurt Dışı Teşkilatı

Hâlihazırda 119 ülke, 179 Merkezde (3'ü Daimi Temsilcilik) 179 Ticaret Müşaviri/Ataşesi görev yapmaktadır.